

26.04.2019

► Restrukturyzacje w Polsce Raport za pierwszy kwartał 2019 r.

STATYSTYKI I ANALIZY

ZIMMERMAN FILIPIAK
RESTRUKTURYZACJA

SPOTDATA

SPIS TREŚCI

Restrukturyzacje po pierwszym kwartale 2019

Najważniejsze statystyki 4

Raport szczegółowy nt. postępowania o zatwierdzenie układu 12

Restrukturyzacje według form organizacyjno-prawnych 15

Postępowanie o zatwierdzenie układu – wybrane zagadnienia:

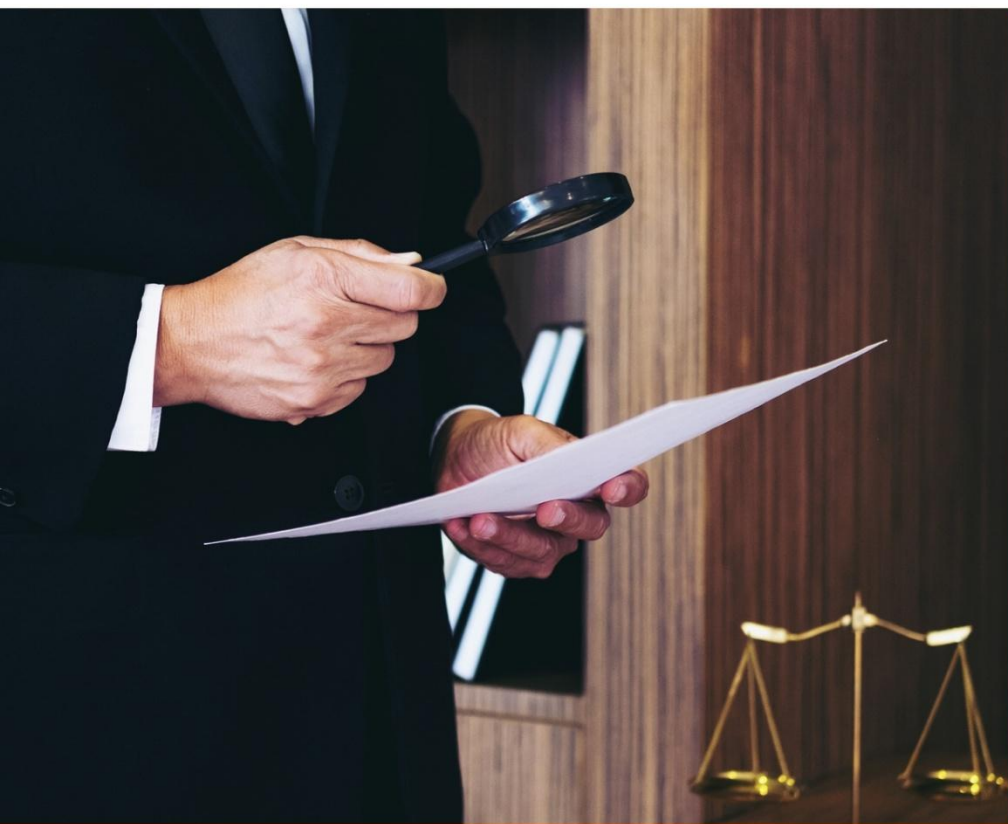
Ocena funkcjonowania postępowania o zatwierdzenie układu - wady i zalety 20

Brak ochrony egzekucyjnej jako przyczyna nieatrakcyjności postępowania o zatwierdzenie układu 22

Hybrydowy status nadzorcy układu 24

Postępowanie o zatwierdzenie układu – studium przypadku 26

Komornik sądowy jako wierzyciel objęty układem – studium przypadku 28

▶ Restrukturyzacje po pierwszym kwartale 2019 r.

NAJWAŻNIEJSZE STATYSTYKI

Liczba restrukturyzacji po pierwszym kwartale 2019 r.

Według naszych szacunków, w pierwszym kwartale 2019 roku sądy otworzyły aż 122 postępowania restrukturyzacyjne, co oznacza wzrost o 18 proc. w stosunku do zeszłego roku. Są to dane oparte o daty postanowień sądów. Razem z postępowaniami upadłościowymi, rozpoczęto 304 procesy insolwencyjne, co oznacza wzrost o 16 proc. rok do roku.

Pierwszy kwartał potwierdza prognozę, że rok 2019 zakończy się kolejnym rekordem niewypłacalności. Według naszej prognozy stwierdzonych sądownie niewypłacalności będzie 1175-1200, czyli ok. 10 proc. więcej niż rok wcześniej. Silny wzrost obserwowany w pierwszym kwartale będzie więc tylko przejściowy.

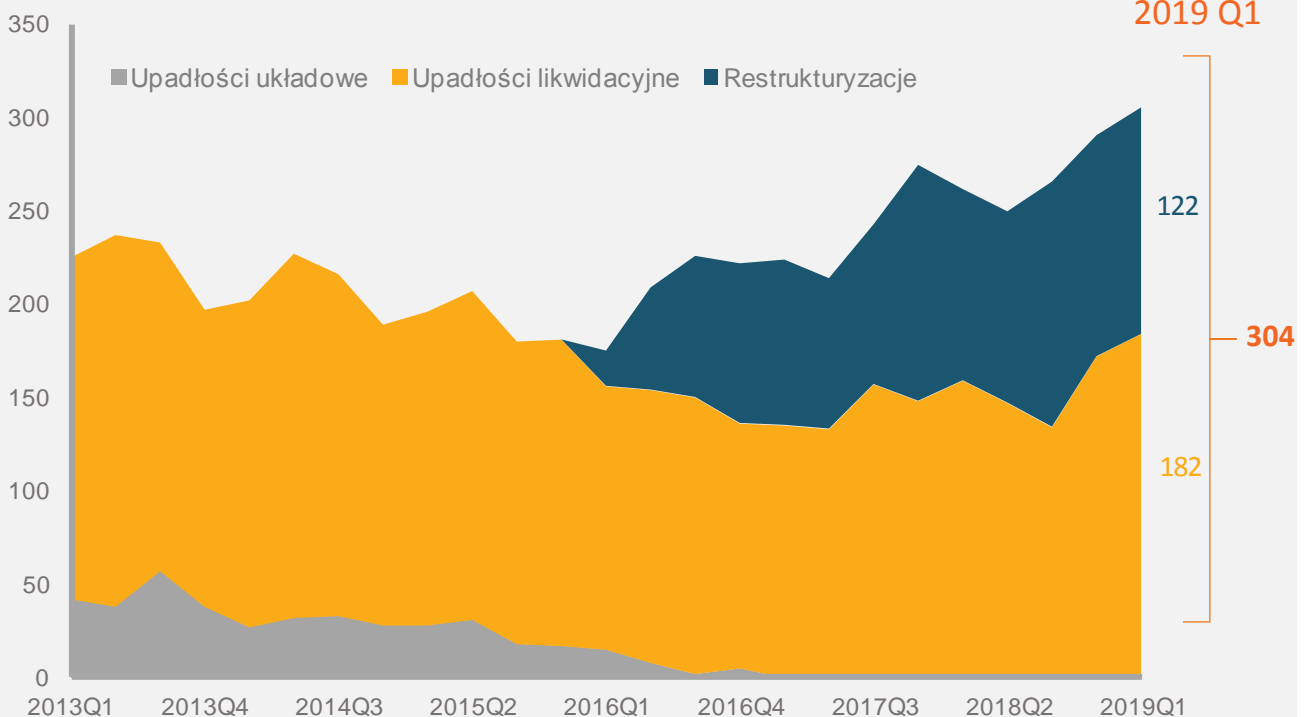
Za wzrost liczby restrukturyzacji w znacznej mierze odpowiadają przyspieszone postępowania układowe, których otwarto w pierwszym kwartale aż 86. W przypadku pozostałych typów restrukturyzacji zaobserwowano nieznaczne spadki – otwarto tylko 30 postępowania sanacyjnych przy 33 w czwartym kwartale 2018 i analogicznie tylko 5 postępowania układowych przy 14 kwartał wcześniej.

W PIERWSZYM KWARTALE 2019 OTWARTYCH ZOSTAŁO

122 POSTĘPOWAŃ

RESTRUKTURYZACYJNYCH LICZONYCH WEDŁUG DATY POSTANOWIENIA SĄDOWEGO

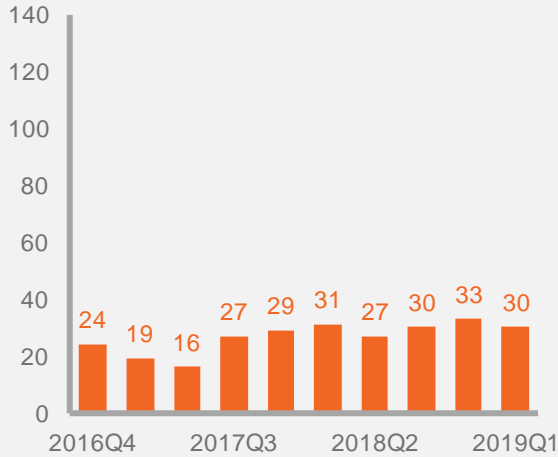
Wykres 1. Liczba upadłości i restrukturyzacji, dane miesięczne wg daty postanowienia sądu*

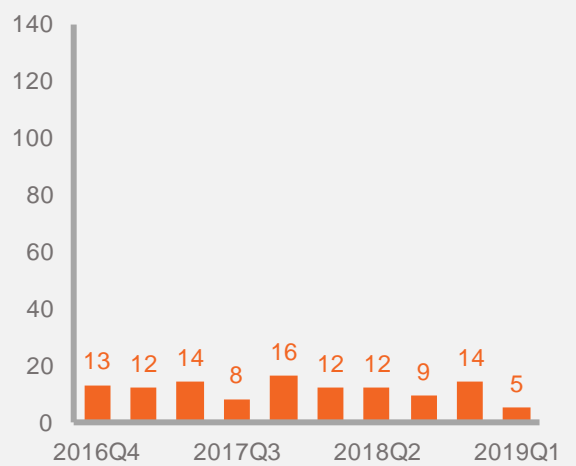
* Dane dotyczą postępowania, co do których obwieszczenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym ukazało się do 18.04.2019 r. Dane za trzy ostatnie miesiące są częściowo estymowane.

Źródło: SpotData, Zimmerman Filiplik Restrukturyzacja

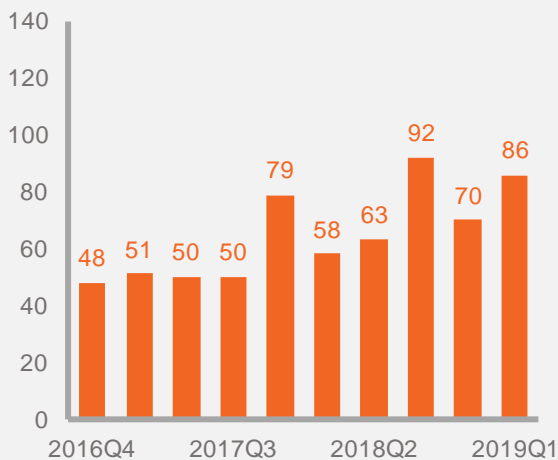
Wykres 2. Liczba otwartych postępowań sanacyjnych*

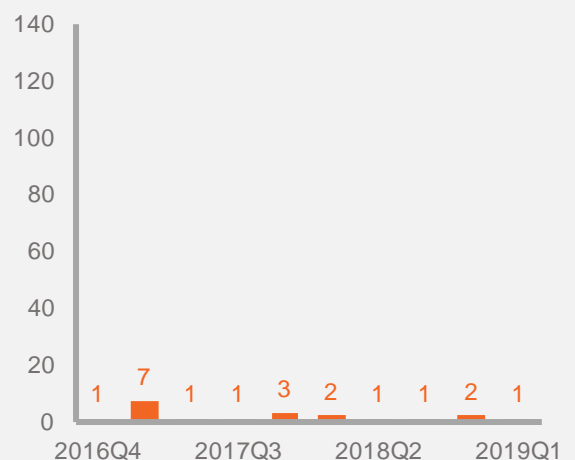
Wykres 3. Liczba otwartych postępowań układowych*

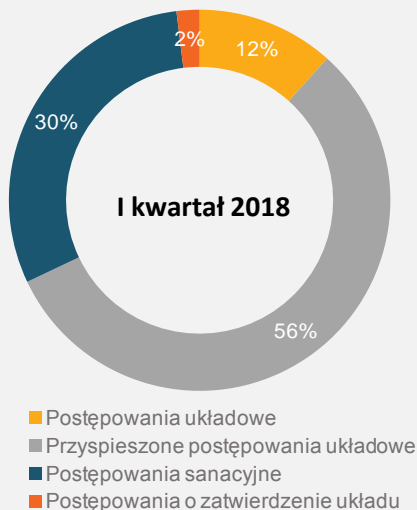
Wykres 4. Liczba otwartych przyspieszonych postępowań układowych*

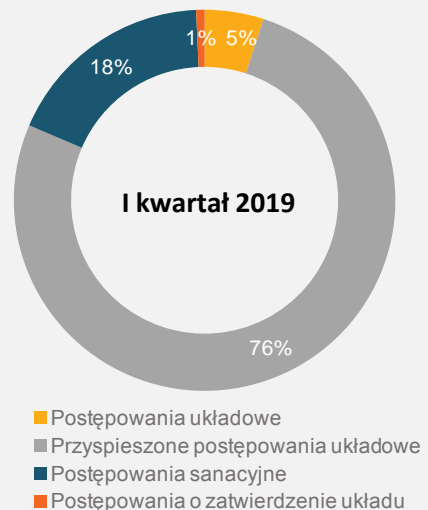
Wykres 5. Liczba postępowań o zatwierdzenie układu*

Wykres 6. Udział otwartych postępowań w 1.kwartale 2018*

Wykres 7. Udział otwartych postępowań w 1.kwartale 2019*

Źródło: Spotdata, Zimmerman Filipiak Restrukturyzacja

* wg daty publikacji obwieszczenia w MSiG o wydaniu przez sąd postanowienia. Dane za ostatnie trzy miesiące były częściowo estymowane. Dane dotyczą postępowań, co do których obwieszczenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym ukazało się do 18.04.2019 r

Efektywność procedury restrukturyzacyjnej

Analiza wszystkich postępowań od początku obowiązywania prawa restrukturyzacyjnego wskazuje, że utrzymuje się równowaga z niewielką przewagą umorzonych postępowań nad tymi, które zakończyły się zatwierdzeniem układu – 341 umorzenia przy 309 zatwierdzeniach układu.

Wzrasta skuteczność przyspieszonego postępowania układowego – prawie 53 proc. postępowań zakończyło się układem, przy 314 postępowaniach, które wciąż są w toku.

Wysoka skuteczność naturalnie cechuje postępowanie o zatwierdzenie układu – aż 87,5 proc. otwartych postępowań kończy się zatwierdzeniem, choć oczywiście trudno zbadać liczbę postępowań, które zakończyły się fiaskiem na etapie pozasądowym.

Negatywnie wyróżnia się postępowanie sanacyjne – prawie trzy razy częściej kończy się ono umorzeniem niż zatwierdzeniem układu. Częściowo wynika to z faktu, że postępowanie sanacyjne wybierają spółki w najtrudniejszej sytuacji, a sama procedura jest skomplikowana i trwa długo. Ponadto sanacja często kończy się fiaskiem, ponieważ niektórzy przedsiębiorcy traktują ją jako ucieczkę przed upadłością.

W przypadku postępowania układowego umorzenie jest prawie dwa razy częstsze niż zatwierdzenie układu, co również świadczy o problemach z jego skutecznością.

ZATWIERDZENIEM UKŁADU
ZAKOŃCZYŁO SIĘ
DOTYCHCZAS

48 proc.

POSTĘPOWAŃ
RESTRUKTURYZACYJNYCH,
KTÓRE ZNAŁAZŁY FINAŁ
PRZED SĄDEM

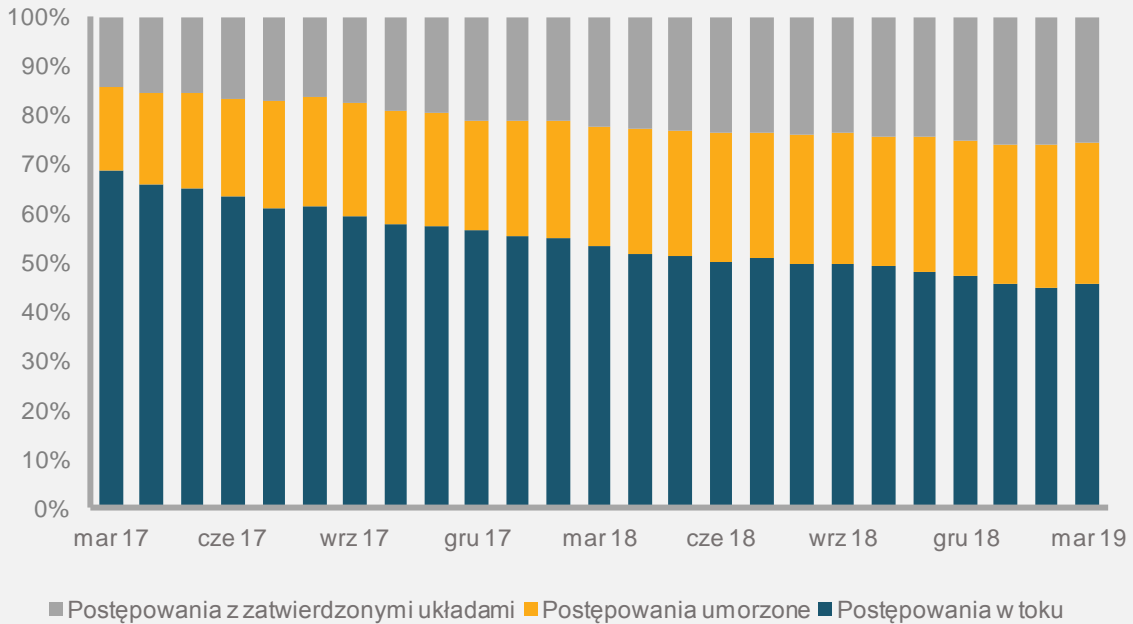
Tabela 1. Postępowania restrukturyzacyjne w podziale na rodzaje i etapy, od początku 2016 r.*

	przyspieszone postępowanie układowe	postępowanie sanacyjne	postępowanie układowe	postępowanie o zatwierdzenie układu
otwarte postępowania	739	299	136	24
? postępowania w toku	314	171	60	-
— umorzone postępowania	199	93	49	-
+ zatwierdzone układy	226	35	27	21

* Dane dotyczą postępowań, co do których obwieszczenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym ukazało się do 18.04.2019 r. Dane za trzy ostatnie miesiące są częściowo estymowane.

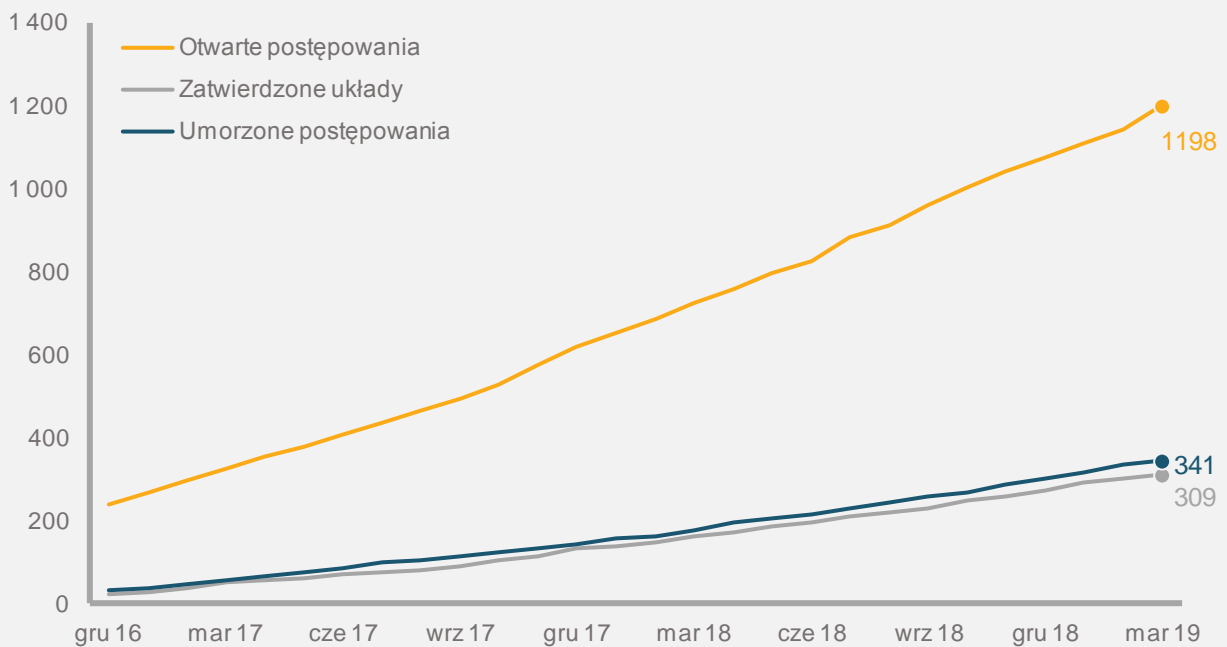
Źródło: SpotData, Zimmerman Filipiak Restrukturyzacja

Wykres 8. Udział procentowy postępowań restrukturyzacyjnych, dane miesięczne, kumulowane od stycznia 2016 r.*

Źródło: SpotData, Zimmerman Filipiak Restrukturyzacja

Wykres 9. Liczba postępowań restrukturyzacyjnych ogółem, dane miesięczne, kumulowane od stycznia 2016 r.*

* Dane dotyczą postępowań, co do których obwieszczenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym ukazało się do 18.04.2019 r. Dane za trzy ostatnie miesiące są częściowo estymowane.

Struktura branżowa restrukturyzacji

Struktura branżowa rozpoczynanych restrukturyzacji w pierwszym kwartale 2019 roku pozostawała podobna do tej z poprzedniego kwartału. Za wzrost liczby restrukturyzacji odpowiadają przemysł i budownictwo, choć w dłuższym okresie głównym odpowiedzialnym za rosnący trend jest handel, wspierany przez inne usługi.

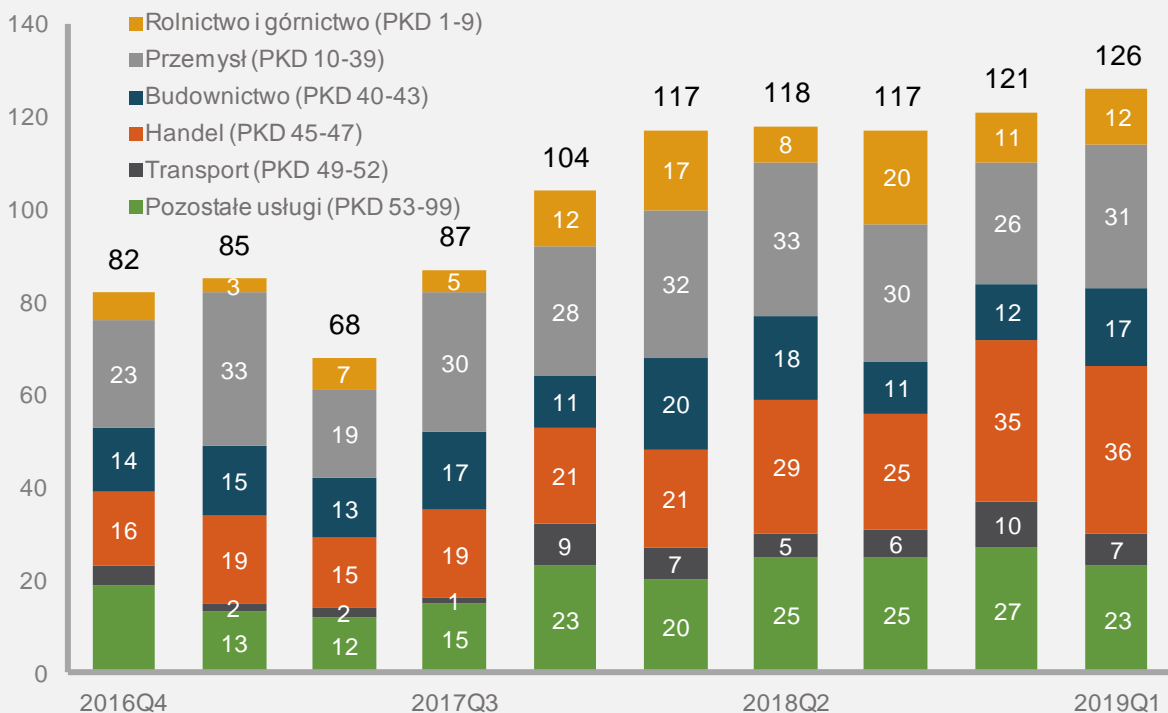
W przemyśle w pierwszym kwartale wyróżniały się pod względem restrukturyzacji branże tekstylna (PKD 13) i tworzyw sztucznych (PKD 22). Zauważyć można również narastające problemy w branży meblarskiej (PKD 31), które wynikają z wolniejszej dynamiki sprzedaży (głównie eksportowej) oraz szybko rosnących kosztów drewna i pracy. Branża ta jest bardziej niż inne branże przemysłowe narażona na ryzyko rosnących kosztów pracy ze względu na wysoki jak na przemysł udział kosztów pracowniczych w przychodach.

Nadal dużo restrukturyzacji rozpoczynają spółki zajmujące się handlem, zarówno detalicznym (11 nowych postępowań) i hurtowym (22 postępowań). Choć z danych wynika, że o ile liczba postępowań restrukturyzacyjnych w handlu hurtowym rośnie, to w handlu detalicznym się ustabilizowała.

Dwa sektory, w których występuje tendencja wzrostowa liczby restrukturyzacji:

**PRZEMYSŁ
I HANDEL
HURTOWY**

Wykres 10. Struktura branżowa restrukturyzujących się podmiotów, wg daty publikacji postanowienia w MSiG*

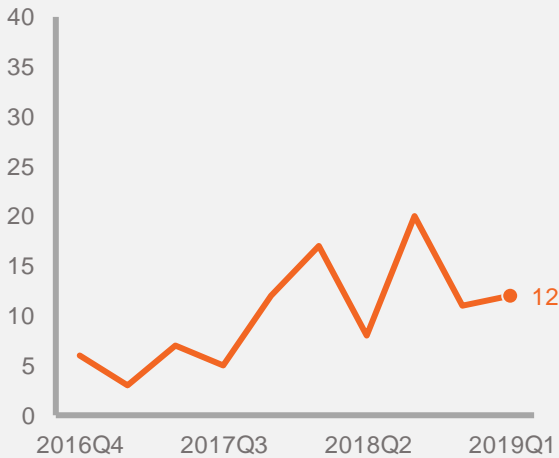

* Dane dotyczą postępowań, co do których obwieszczenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym ukazało się do 31.03.2019 r. na podstawie przeważającej działalności PKD. Według daty publikacji obwieszczenia w MSiG

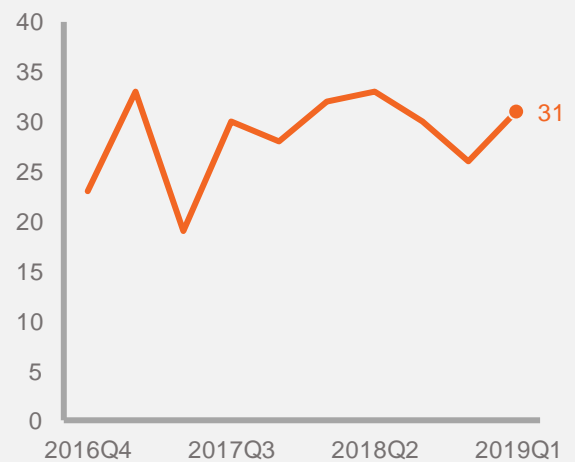
Źródło: SpotData, Zimmerman Filipiak Restrukturyzacja

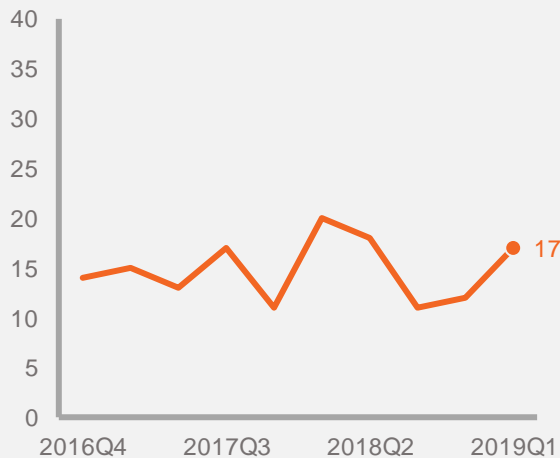
Wykres 11. Liczba otwartych restrukturyzacji w rolnictwie i górnictwie (PKD 1-9)*

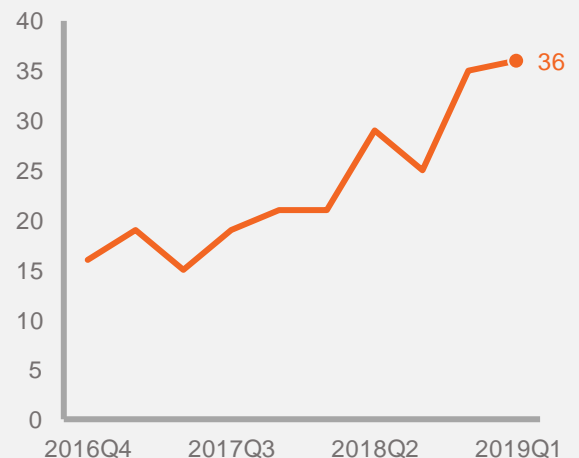
Wykres 12. Liczba otwartych restrukturyzacji w przemyśle (PKD 10-39)*

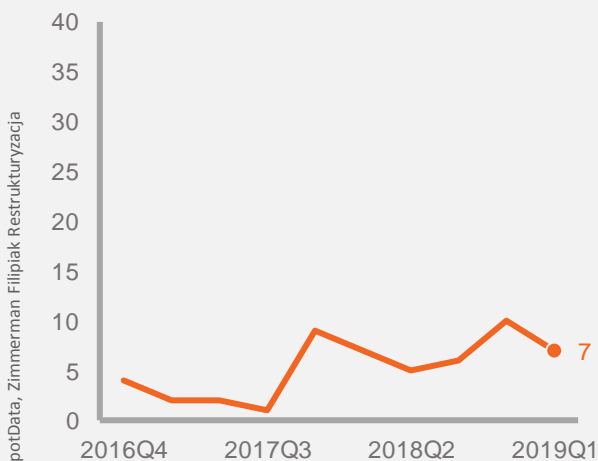
Wykres 13. Liczba otwartych restrukturyzacji w budownictwie (PKD 40-43)*

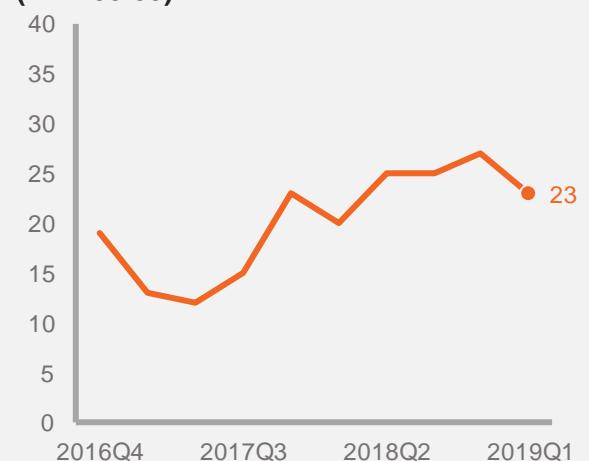
Wykres 14. Liczba otwartych restrukturyzacji w handlu (PKD 45-47)*

Wykres 15. Liczba otwartych restrukturyzacji w transporcie (PKD 49-52)*

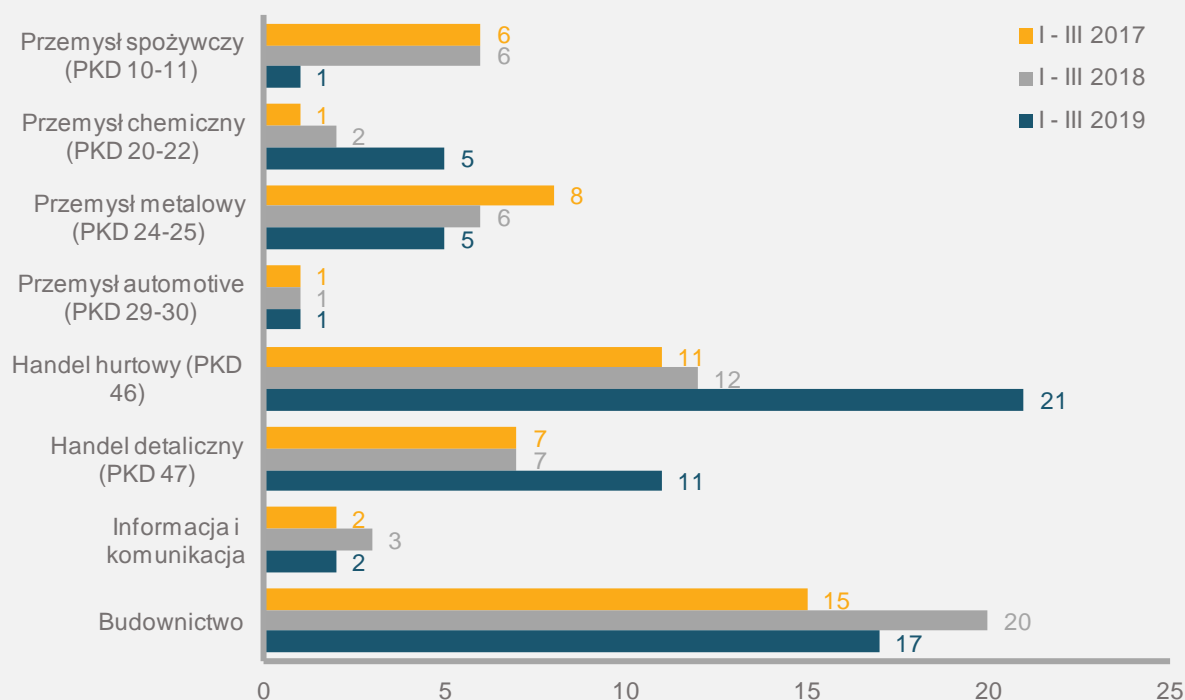
Wykres 16. Liczba otwartych restrukturyzacji w pozostałych usługach (PKD 53-99)*

Źródło: SpotData, Zimmerman Filiplik Restrukturyzacja

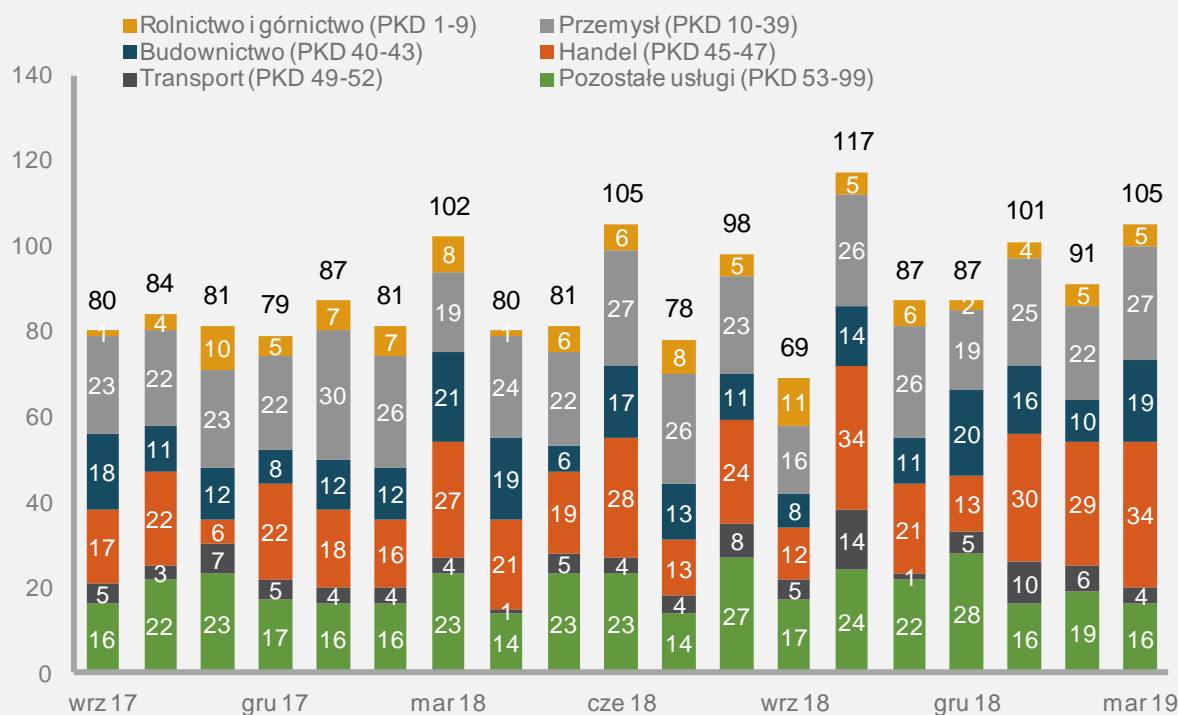
* Dane dotyczą postępowań, co do których obwieszczenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym ukazało się do 31.03.2019 r. na podstawie przeważającej działalności PKD. Według daty publikacji obwieszczenia w MSiG

Wykres 17. Struktura branżowa restrukturyzacji według najważniejszych sekcji PKD, wg daty publikacji postanowienia w MSiG*

Źródło: SpotData, Zimmermann Filipiak Restrukturyzacja

Wykres 18. Struktura branżowa podmiotów wobec, których ogłoszono upadłość lub otwarto restrukturyzację, dane miesięczne, wg daty publikacji postanowienia w MSiG*

* Dane dotyczą postępowań, co do których obwieszczenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym ukazało się do 31.03.2019 r. na podstawie przeważającej działalności PKD. Według daty publikacji obwieszczenia w MSiG

Czas trwania postępowań układowych

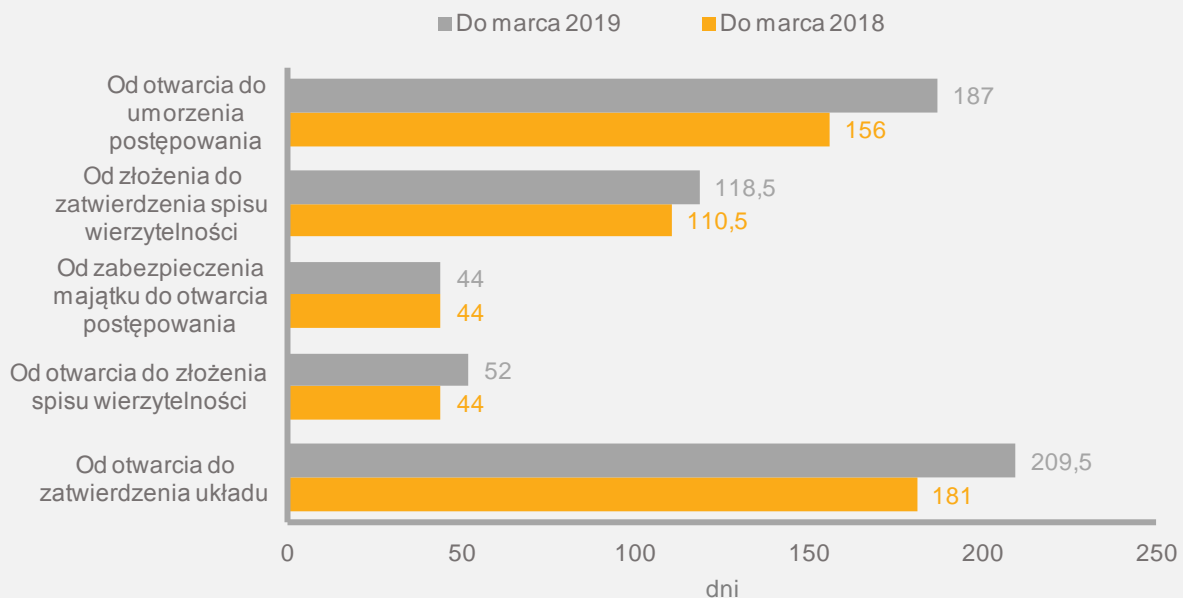
Poszczególne etapy postępowań trwają coraz dłużej. Jedynym etapem, który trwa krócej niż pod koniec marca 2018 roku, jest otwarcie postępowania po wcześniejszym zabezpieczeniu majątku. Wiąże się to z naciskiem sądów rejonowych na szybkie procedowanie wniosków o otwieranie postępowań.

W pozostałych przypadkach mamy do czynienia z rosnącymi opóźnieniami. Najbardziej niepokoi fakt, że wydłużył się medianowy czas od otwarcia do zatwierdzenia układu – z 181 dni pod koniec marca 2018 do 209,5 dni pod koniec marca 2019.

Może to wynikać z rosnącej złożoności prowadzonych spraw, jednak głównym powodem jest prawdopodobnie niska wydolność sądów, wynikająca z dużej liczby prowadzonych postępowań. Kluczowy jest fakt, że sądy zajmujące się restrukturyzacjami muszą zajmować się również rozpatrywaniem coraz bardziej popularnych spraw o ogłoszenie upadłości konsumenckiej, co pogarsza terminowość procesu.

Poszczególne etapy postępowań trwają coraz dłużej. Jedynym etapem, który trwa krócej niż pod koniec marca 2018 roku jest otwarcie postępowania po wcześniejszym zabezpieczeniu majątku

Wykres 19. Porównanie czasu trwania poszczególnych etapów wszystkich postępowań*

*Wskazane okresy trwania postępowania wyliczono na podstawie mediany wszystkich spraw restrukturyzacyjnych. Ustalając czas trwania postępowania przyjęto okres od daty ukazania się obwieszczenia w MSiG o otwarciu danego postępowania do daty ukazania się obwieszczenia w MSiG o zaistniałym zdarzeniu. Jako jednostkę przyjęto dzień. W przeprowadzonej analizie uwzględniono obwieszczenia w MSiG o wydaniu przez sąd postanowienia, które zostały opublikowane do 31.03.19 r. Uwaga: w przypadku gdy w obwieszczeniu nie było daty postanowienia sądu za datę postanowienia przyjmowano datę publikacji w MSiG.

Źródło: SpotData, Zimmerman Filipiak Restrukturyzacja

2

▶ **Raport szczegółowy nt.
postępowania
o zatwierdzeniu układu**

NAJWAŻNIEJSZE STATYSTYKI

Statystyki – postępowanie o zatwierdzenie układu

Postępowanie o zatwierdzenie układu nadal nie cieszy się zbyt dużą popularnością wśród firm przeprowadzających restrukturyzację zadłużenia. Tę formę wybierają przede wszystkim spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i akcyjne (w 23 na 24 przypadków). Tylko jedno dotyczyło spółki cywilnej.

Postępowanie to jest bardzo skuteczne – aż w 21 na 24 przypadki zakończyły się zatwierdzeniem układu przez sąd. Nie powinno to dziwić biorąc pod uwagę, że postępowanie to wymaga wcześniejszego przyjęcia układu przez przedsiębiorcę oraz jego wierzycieli. Nie wszystkie układy są jednak zatwierdzane przez sąd, który może odmówić zatwierdzenia układu ze względu na nieprawidłowe jego przyjęcie lub niewykonalność.

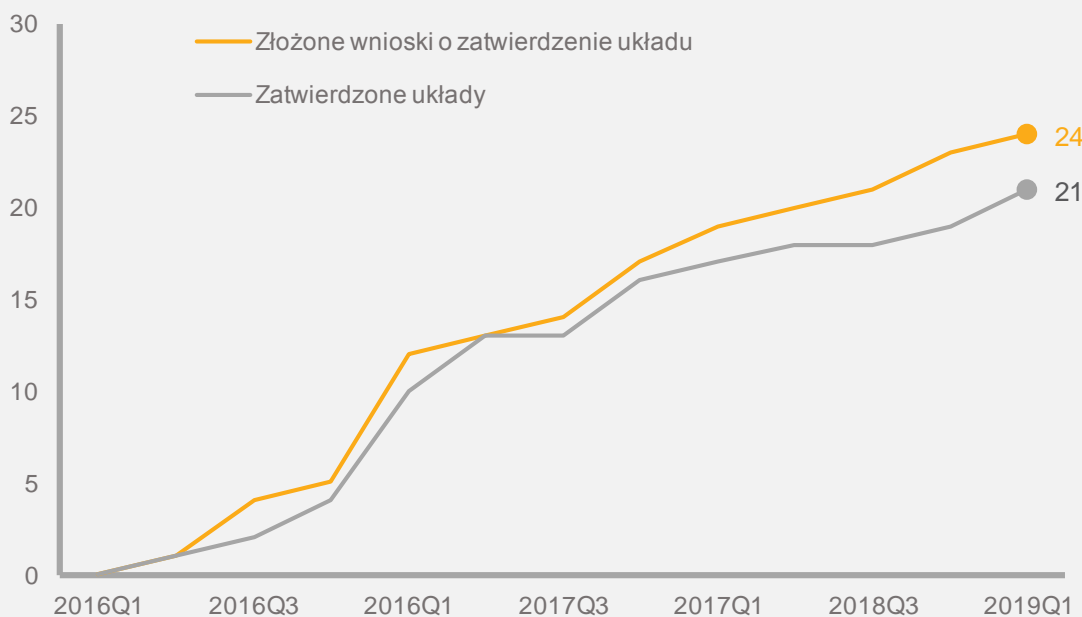
W podziale geograficznym (przyporządkowano sądy rejonowe do województw, w których się znajdują) widoczna jest dominacja trzech województw – mazowieckiego, śląskiego i podkarpackiego, w których rozpoczęto odpowiednio 8, 5 i 4. W siedmiu województwach postępowanie o zatwierdzenie układu nie występowało.

OD POCZĄTKU
OBOWIĄZYWANIA PRAWA
RESTRUKTURYZACYJNEGO
ZATWIERDZONO

21

UKŁADÓW W POSTĘPOWANIU
O ZATWIERDZENIE UKŁADU

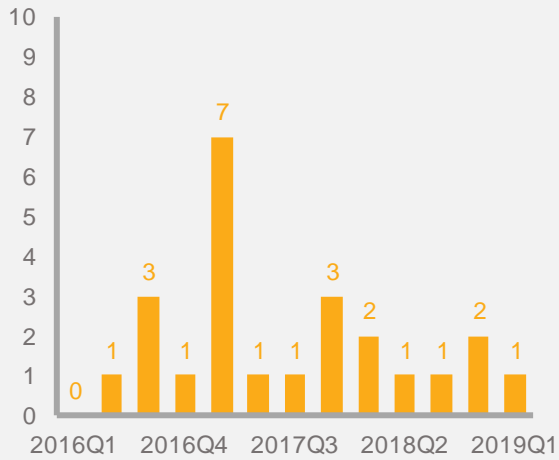
Wykres 20. Liczba złożonych wniosków o zatwierdzenie układu oraz zatwierdzone układy w postępowaniach o zatwierdzenie układu, wg daty publikacji postanowienia w MSiG*

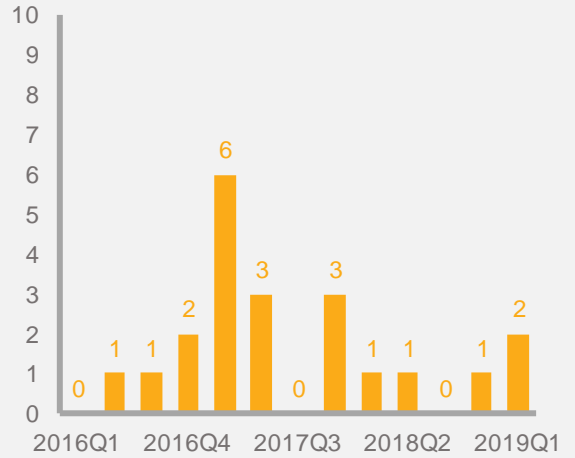
* wg daty publikacji obwieszczenia w MSiG o wydaniu przez sąd postanowienia

Źródło: SpotData, Zimmerman Filipiak Restrukturyzacja

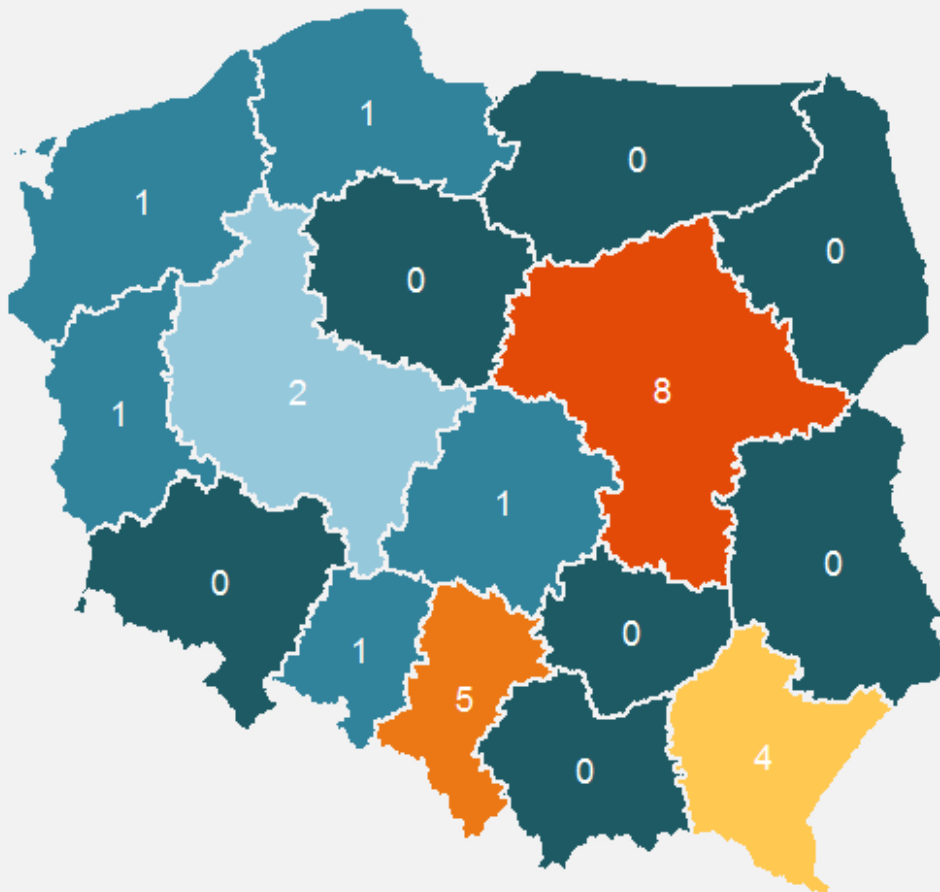
Wykres 21. Liczba złożonych wniosków o zatwierdzenie układu*

Wykres 22. Liczba zatwierdzonych układów w postępowaniu o zatwierdzenie układu*

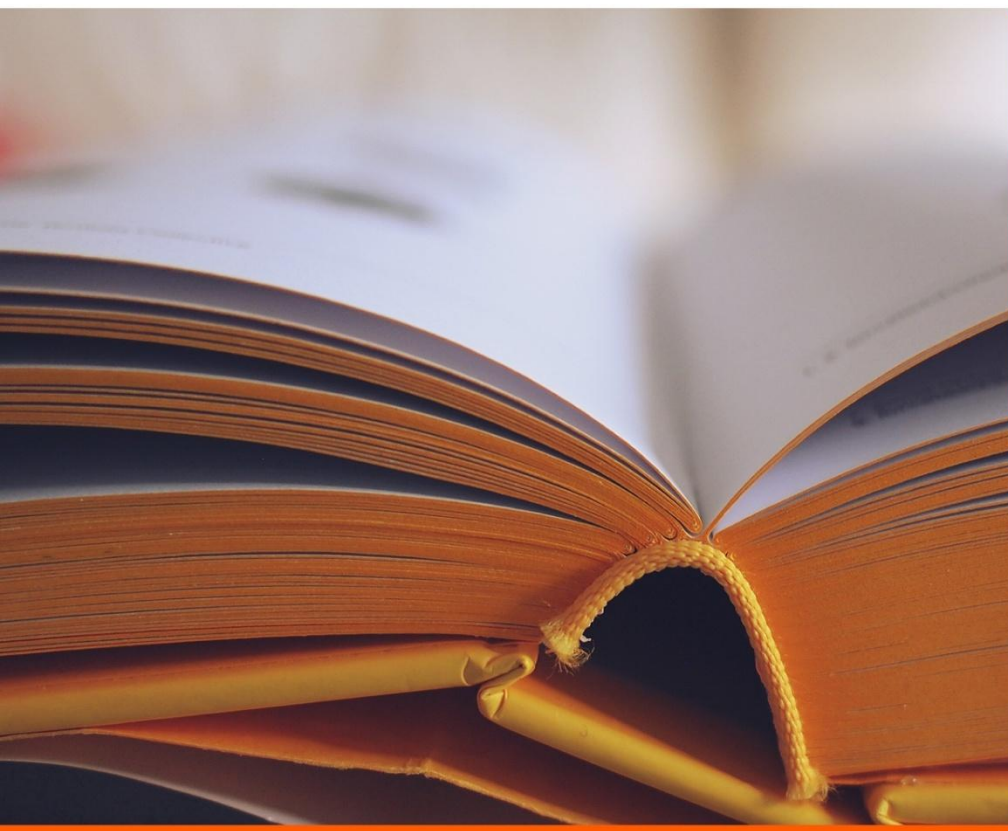

Wykres 23. Liczba złożonych wniosków o zatwierdzenie układów według województw sądów rejonowych*

Źródło: SpotData, Zimmerman Filipiak Restrukturyzacja

* wg daty publikacji obwieszczenia w MSiG o wydaniu przez sąd postanowienia

▶ **Statystyki restrukturyzacji
według formy prawnej
podmiotu**

ZA LATA 2016-2018

Restrukturyzacje

według form organizacyjno-prawnych

Przedsiębiorstwa oraz indywidualne działalności gospodarcze różnią się pod względem struktury wybieranych form restrukturyzacji. Osoby fizyczne prowadzące działalność zdecydowanie częściej wybierały przyspieszone postępowania układowe – aż 73 proc. z nich zostało otwartych w tej formie, podczas gdy tylko co drugie przedsiębiorstwo decydowało się na PPU. Postępowanie układowe cieszyło się podobnym zainteresowaniem w obu grupach.

W podziale według form prawnych przedsiębiorstw, zdecydowanie wyróżniają się dwie z nich: spółka z o.o. oraz indywidualna działalność gospodarcza. W 2016 roku osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą miały 29 procentowy udział w ogóle restrukturyzacji, podczas gdy w 2018 indywidualne działalności gospodarcze miały aż 40 procentowy udział.

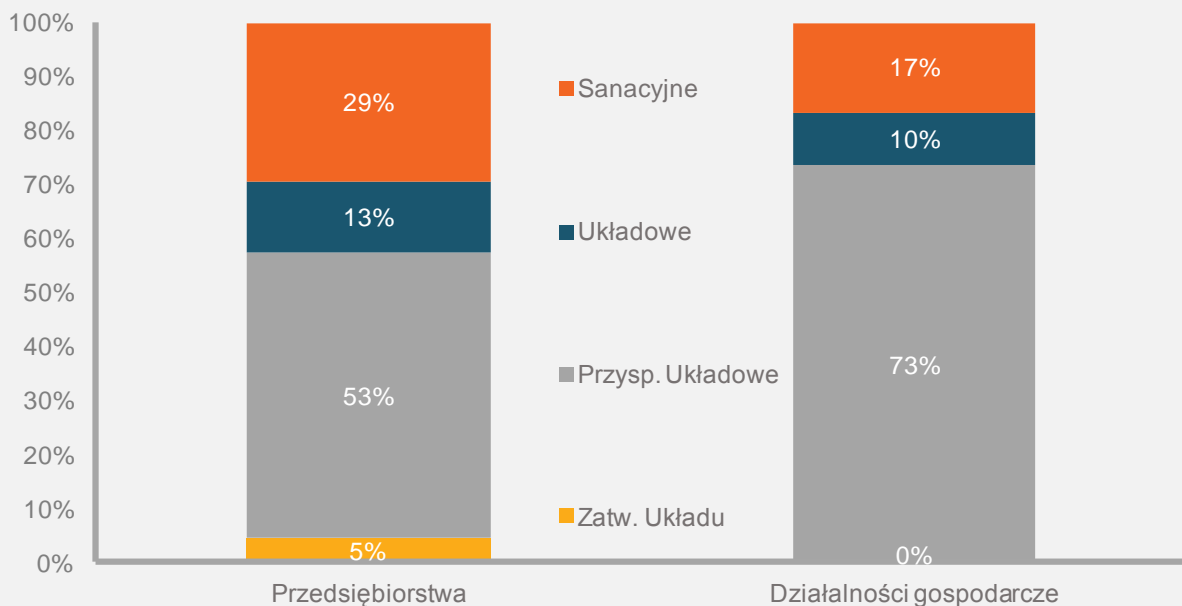
Różnice między danymi przedstawionymi w tym rozdziale, pochodzącymi od Ministerstwa Sprawiedliwości, a danymi zbieranymi przez Autorów raportu najprawdopodobniej wynikają z nieścisłości i opóźnień w publikowaniu obwieszczeń w Monitorze Sądowym i Gospodarczym.

PROCEDURA
RESTRUKTURYZACYJNA STAJE SIĘ
CORAZ BARDZIEJ POPULARNA
WŚRÓD INDYWIDUALNYCH
DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZYCH.
W 2018 AŻ

40 PROC.

WSZYSTKICH POSTĘPOWAŃ
DOTYCZYŁO WŁAŚNIE NICH

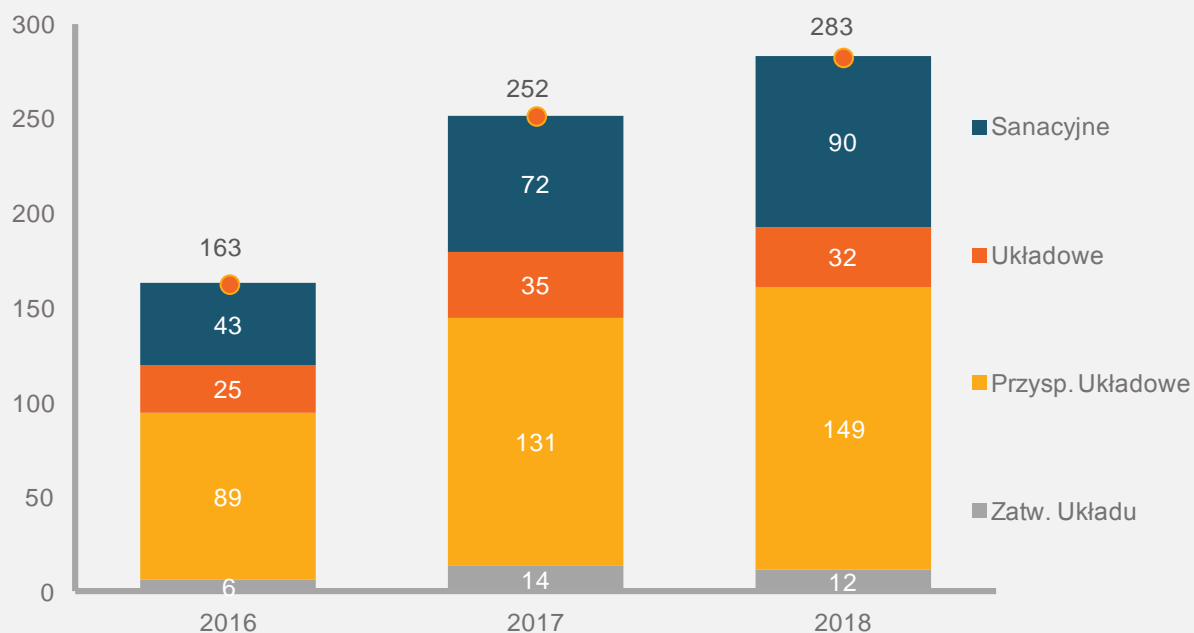
Wykres 24. Popularność rodzaju postępowania restrukturyzacyjnego wśród przedsiębiorców w latach 2016-2018, dane Ministerstwa Sprawiedliwości

Źródło: SpotData, Zimmerman Filipiak Restrukturyzacja

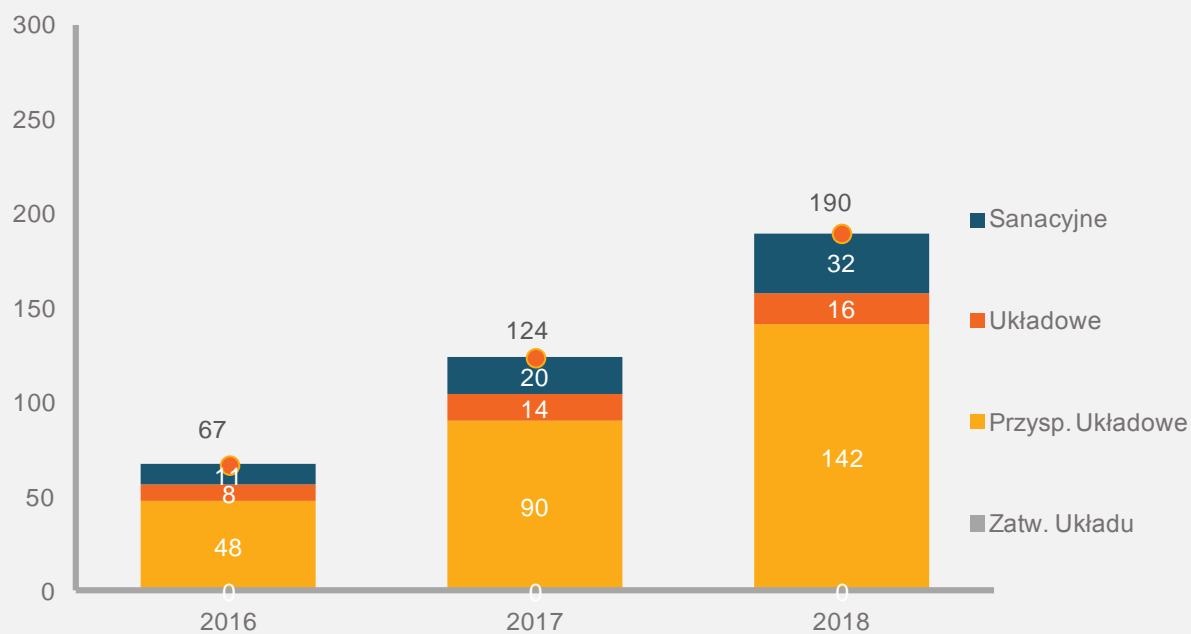

Wykres 25. Liczba otwieranych postępowań poszczególnych rodzajów przez podmioty wpisane do Rejestru Przedsiębiorców w latach 2016-2018, dane Ministerstwa Sprawiedliwości

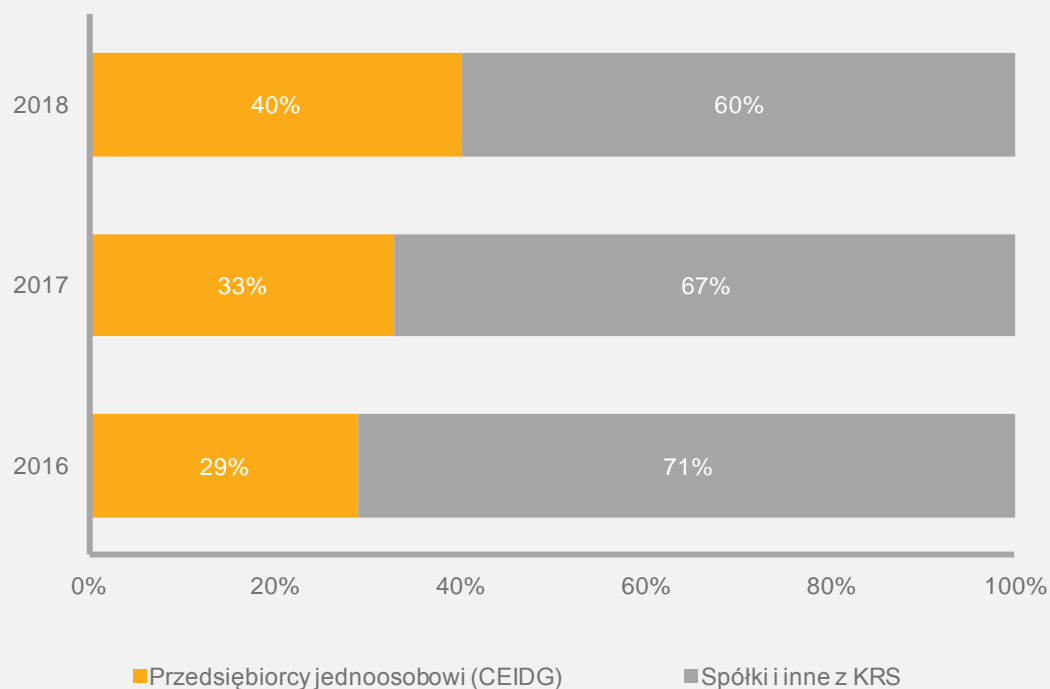

Źródło: SpotData, Zimmerman Filipiak Restrukturyzacja

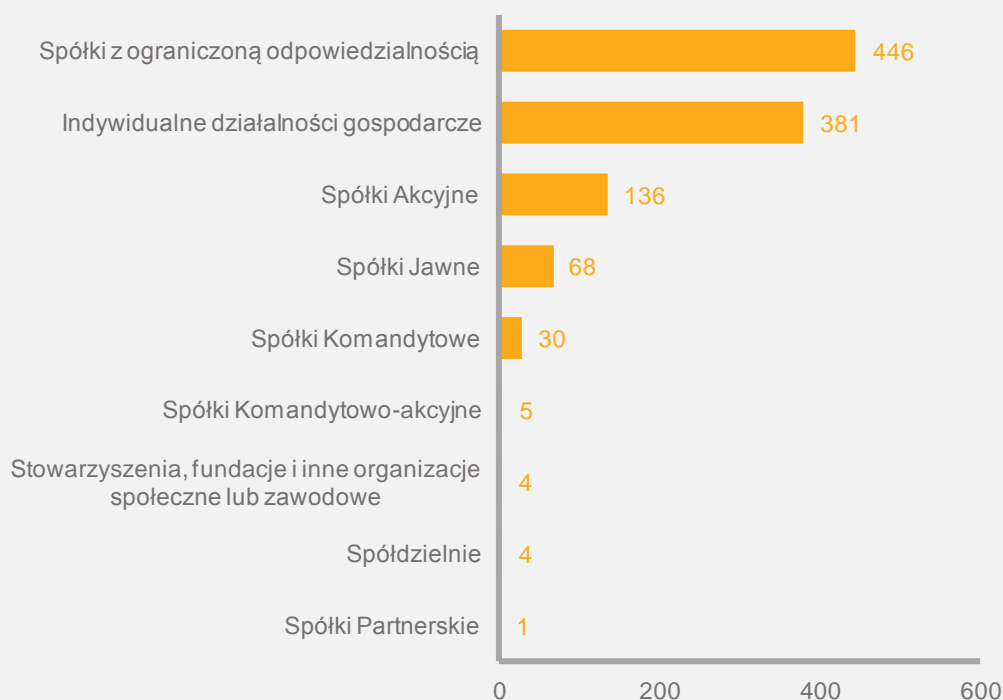
Wykres 26. Liczba otwieranych postępowań poszczególnych rodzajów przez jednoosobowych przedsiębiorców (CEiDG) w latach 2016-2018, dane Ministerstwa Sprawiedliwości

Wykres 27. Struktura procentowa postępowań restrukturyzacyjnych w latach 2016-2018,
dane Ministerstwa Sprawiedliwości

Wykres 28. Forma prawna podmiotów rozpoczynających restrukturyzację w latach 2016-2018,
dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

▶ **Postępowanie
restrukturyzacyjne**

WYBRANE ZAGADNIENIA

Ocena funkcjonowania postępowania o zatwierdzenie układu - wady i zalety

> P. Zimmerman

Postępowanie o zatwierdzenie układu zawartego w trybie samodzielnego zbierania głosów przez dłużnika jest historycznie następcą nieudanej konstrukcji postępowania naprawczego, dodanego w 2003 do polskiego systemu prawa insolwencyjnego. Tworząc nową konstrukcję ustawodawca starał się odpowiedzieć na sygnalizowane przez doktrynę i rynek zastrzeżenia, będące przyczynami niezafunkcjonowania w praktyce postępowania naprawczego. Zmiany przyniosły częściowo spodziewany efekt, nadal jednak skala praktycznego zastosowania tych przepisów budzi zastrzeżenia. Zatwierdzenie ponad 20 układów zawartych w latach 2016-2018 w tym trybie to wprawdzie więcej niż pozostałych postępowań naprawczych w latach 2003-2015, ale na tle wszystkich postępowań restrukturyzacyjnych procedura ta uzyskuje znaczenie marginalne (5% wszystkich restrukturyzacji). Przyjrzymy się wadom i zaletom tego postępowania, starając się zidentyfikować przyczyny tego stanu rzeczy.

Postępowanie o zatwierdzenie układu zawartego w trybie samodzielnego zbierania głosów przez dłużnika jest historycznie następcą nieudanej konstrukcji postępowania naprawczego

ZALETY

1. Czas trwania

Postępowanie o zatwierdzenie układu, przy dotrzymaniu terminów instrukcyjnych, może być najkrótszym z postępowań restrukturyzacyjnych. Od złożenia wniosku o zatwierdzenie układu do jego zatwierdzenia (lub odmowy) powinno upłynąć co najwyżej 14 dni. Cały pozostały czas postępowania sądowego to postępowanie międzyinstancyjne i odwoławcze, w razie wniesienia zażalenia. Jeżeli doliczyć do tego czas zbierania głosów, który może maksymalnie wynieść 3 miesiące, ale przy niewielkiej liczbie wierzycieli i sprawnym działaniu może zostać skrócony realnie do 3 tygodni, to otrzymujemy układ, którego przyjęcie pochłonie nawet nie więcej niż 1-2 miesiące. Przy braku zaskarżenia decyzji sądu pierwszej instancji czas ten wyniesie 3-5 miesięcy. To imponujący wynik, który idealnie odpowiada na potrzeby szybkiej reakcji na kłopoty płynnościowe przedsiębiorcy.

Postępowanie o zatwierdzenie układu, przy dotrzymaniu terminów instrukcyjnych, może być najkrótszym z postępowań restrukturyzacyjnych

2. Minimalny wpływ na bieżące funkcjonowanie przedsiębiorstwa

W toku zbierania głosów dłużnik nie doznaje żadnych ograniczeń w swobodzie swoich działań, zarówno w zakresie zwykłego zarządu jak i przekraczającym ten zakres. Jedynie w krótkim okresie uprawomocnienia się postanowienia o zatwierdzeniu układu jest ograniczony w zakresie czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu. Czynności zwykłego zarządu nadal wykonuje samodzielnie bez żadnych ograniczeń i ingerencji z zewnątrz.

3. Pełna kontrola nad kosztami i nad wyborem osoby nadzorcy układu

Jako jedyne z postępowań restrukturyzacyjnych postępowanie o zatwierdzenie układu pozwala dłużnikowi na samodzielny wybór nadzorcy układu. Dłużnik ma zatem całkowicie wolną rękę w dobraniu sobie nadzorcy układu spośród wszystkich licencjonowanych doradców restrukturyzacyjnych i spółek prawa handlowego zarządzanych przez doradców restrukturyzacyjnych. Również wynagrodzenie za świadczenie takiej usługi jest wolnorynkowe i podlega swobodnemu ustaleniu między stronami. Nie ma przeszkód żeby doradca restrukturyzacyjny otrzymał wyższe wynagrodzenie w ramach premii za sukces, którym będzie zatwierdzenie układu przez sąd.

WADY

1. Wyższe progi wymaganych większości

W postępowaniu o zatwierdzenie układu dłużnik musi uzyskać głosy popierające układ od ponad połowy wierzycieli uprawnionych do głosowania, dysponujących 2/3 całego kapitału wierzycielskiego uprawniającego do głosowania. Jest to znacznie surowszy wymóg niż w pozostałych trzech postępowaniach restrukturyzacyjnych, gdzie większości te dłużnik musi uzyskać, ale liczone nie od ogółu wierzycieli a od wierzycieli, którzy oddali głos w sprawie układu. Tym samym, o ile w przyspieszonym układowym, układowym i sanacyjnym wierzyciele bierni nie stoją na przeszkodzie zawarciu układu, bo ich się po prostu nie bierze pod uwagę, o tyle w postępowaniu o zatwierdzenie układu bierność oznacza brak poparcia dla układu i uniemożliwia osiągnięcie wymaganych większości. Z tego też powodu postępowanie to nie nadaje się dla dłużników posiadających zbyt wielu wierzycieli, gdyż w większej grupie nie będzie możliwe bezpośrednie dotarcie do wierzycieli, a zwykły głos wysłany pocztą częstokroć zostanie zlekceważony.

2. Brak ochrony przed egzekucją

Fakt rozpoczęcia procedury zbierania głosów dłużnik musi ujawnić swoim wierzycielom najpóźniej w chwili przedstawienia im karty do głosowania. Z tą chwilą staje się też w pełni wystawiony na atak egzekucyjny z ich strony. Zanim dojdzie do etapu postępowania sądowego i wydania postanowienia w przedmiocie zatwierdzenia układu, jeden lub kilku wierzycieli mają szansę uzyskać nakaz zapłaty z klauzulą wykonalności i dzięki sprawnie przeprowadzonej egzekucji z rachunku bankowego uniemożliwić przeprowadzenie restrukturyzacji.

3. Brak świadomości istnienia procedury

Trudno jednoznacznie zakwalifikować brak wiedzy o procedurze do jej wad systemowych, jednak ewidentnie stanowi jedną z podstawowych przyczyn braku jej popularności. Przedsiębiorcy nie wiedzą, że dysponują takim instrumentem, dzięki któremu na wczesnym etapie problemów mają szansę na ich pozytywne rozwiązanie. Rozpropagowanie takiej świadomości mogłoby stać się podstawą do częstszego korzystania z tego teoretycznie atrakcyjnego postępowania.

Jako jedyne z postępowań restrukturyzacyjnych postępowanie o zatwierdzenie układu pozwala dłużnikowi na całkowicie samodzielny wybór nadzorcy układu. Nie ma przeszkód żeby doradca restrukturyzacyjny otrzymał wyższe wynagrodzenie w ramach premii za sukces którym będzie zatwierdzenie układu przez sąd

Zanim dojdzie do etapu postępowania sądowego i wydania postanowienia w przedmiocie zatwierdzenia układu, jeden lub kilku wierzycieli ma szansę uzyskać nakaz zapłaty z klauzulą wykonalności i dzięki sprawnie przeprowadzonej egzekucji z rachunku bankowego uniemożliwić przeprowadzenie restrukturyzacji

Brak ochrony egzekucyjnej jako przyczyna nieatrakcyjności postępowania o zatwierdzenie układu

> P. Filipiak, M. Łużyńska

Postępowanie o zatwierdzenie układu jest jedynym częściowo pozasądowym postępowaniem restrukturyzacyjnym. Większość czynności zmierzających do restrukturyzacji zobowiązań dłużnika odbywa się poza udziałem sądu. Działania sądu sprowadzają się przede wszystkim do kontroli procedury samodzielnie zebranych głosów. Etap sądowy trwa od złożenia wniosku o zatwierdzenie układu do uprawomocnienia się postanowienia w przedmiocie zatwierdzenia układu. Dodajmy, że dzień uprawomocnienia postanowienia o zatwierdzeniu układu albo o odmowie zatwierdzenia układu jest jednocześnie dniem zakończenia postępowania restrukturyzacyjnego. Biorąc pod uwagę termin instrukcyjny na rozpoznanie wniosku o zatwierdzenie układu (2 tygodnie – art. 223 ust. 1 p.r.), termin oczekiwania na obwieszczenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym (aktualnie do ok. miesiąca) oraz termin sądowy na zażalenie na postanowienie w przedmiocie zatwierdzenia układu (dwa tygodnie od obwieszczenia w MSiG, a w przypadku wierzycieli tzw. zagranicznych 30 dni od obwieszczenia w Monitorze), etap sądowy postępowania o zatwierdzenie układu powinien zamknąć się w ok. 3 miesiącach.

Szybkość tego postępowania oraz możliwość porozumienia się z wierzycielami i partnerami biznesowymi w warunkach pozasądowych umożliwiających stworzenie optymalnej infrastruktury do zawarcia dobrej umowy biznesowej, miały zachęcać dłużników do korzystania z tego sposobu restrukturyzacji zadłużenia. **Rzeczywistość okazała się być zgoła odmienna.** Po przeszło dwóch latach od wejścia w życie ustawy Prawa restrukturyzacyjnego, sądy restrukturyzacyjne w Polsce merytorycznie rozpoznały tylko ok. 23 wniosków o zatwierdzenie układu. Pojawia się pytanie dlaczego przedsiębiorcy nie decydują się na wszczęcie postępowania o zatwierdzenie układu?

Podstawowym zdiagnozowanym przez praktyków (doradców restrukturyzacyjnych świadczących usługi doradztwa restrukturyzacyjnego) **problemem jest brak ochrony majątku dłużnika przed windykacją.** Wierzyciele aż do zatwierdzenia układu przez sąd mają pełne prawo do wytoczenia powództwa, do egzekucji, prawo do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, prawo do zachęcenia dostawców, aby nie dostarczali, zaś usługodawców, aby nie świadczyli usług. Postępowanie o zatwierdzenie układu jest postępowaniem, w którym zakres ochrony dłużnika przed wierzycielami jest najmniejszy. W postępowaniu przedsądowym dłużnik nie otrzymuje żadnej ochrony przed egzekucją, gdyż do tego postępowania nie stosuje się przepisów o zabezpieczeniu majątku dłużnika (art. 226 p.r.).

Większość czynności zmierzających do restrukturyzacji zobowiązań dłużnika odbywa się poza udziałem sądu. Działania sądu sprowadzają się przede wszystkim do kontroli procedury samodzielnie zebranych głosów

Postępowanie o zatwierdzenie układu jest postępowaniem, w którym zakres ochrony dłużnika przed wierzycielami jest najmniejszy. W postępowaniu przedsądowym dłużnik nie otrzymuje żadnej ochrony przed egzekucją

Majątek dłużnika podlega ochronie dopiero z dniem zatwierdzenia przez sąd układu. Z mocy prawa następuje wtedy zawieszenie wcześniej wszczętego postępowania egzekucyjnego dotyczącego wierzytelności objętej z mocy prawa układem (art. 259 ust. 1 p.r. w zw. z art. 224 ust. 2 p.r.). Ponadto dłużnik może wystąpić z wnioskiem o uchylenie zajęcia dokonanego przed dniem wydania postanowienia o zatwierdzeniu układu w postępowaniu egzekucyjnym lub zabezpieczającym dotyczącym wierzytelności objętej z mocy prawa układem, jeżeli jest to konieczne dla dalszego prowadzenia przedsiębiorstwa. Z kolei z dniem uprawomocnienia się postanowienia zatwierdzającego układ postępowania zabezpieczające i egzekucyjne prowadzone przeciwko dłużnikowi w celu zaspokojenia wierzytelności objętych układem ulegają umorzeniu z mocy prawa (art. 170 p.r.).

Wydaje się, że uzasadnieniem braku regulacji ochronnej dla majątku dłużnika na etapie przedsądowym była okoliczność, że z tego postępowania będą korzystać przedsiębiorcy jedynie zagrożeni niewypłacalnością, znajdujący się na początkowym etapie problemów ekonomicznych. Wówczas wierzyciele nie dysponują jeszcze tytułami egzekucyjnymi i w konsekwencji prowadzenie egzekucji nie uniemożliwia zawarcia i zatwierdzenia układu. Praktyka pokazuje jednak, że w dalszym ciągu przedsiębiorcy zwlekają z podjęciem decyzji o restrukturyzacji zobowiązań. Z wnioskami o zatwierdzenie układu występują także dłużnicy, których wierzyciele wykazują dużą aktywność w dochodzeniu swoich należności. Uszczuplenie majątku dłużnika jeszcze przed zatwierdzeniem układu nierzadko negatywnie wpływa na jego późniejsze wykonanie. Nadto perspektywa braku ochrony na etapie przedsądowym może spowodować decyzję o wyborze sądowego, a więc bardziej sformalizowanego i czasochłonnego rodzaju postępowania restrukturyzacyjnego.

Wskazany problem można naprawić wprowadzając automatyczne zawieszenie egzekucji i zakaz wszczynania nowych. W naszej ocenie 3-4 miesiące, z nadzwyczajnym przedłużeniem, byłyby wystarczające. Uprawnienie to powinno zostać przyznane dłużnikowi przed złożeniem do sądu informacji o wyznaczeniu dnia układowego, bez potrzeby wydawania przez sąd jakiegokolwiek decyzji. Taki kierunek jest przewidziany w projekcie unijnej **dyrektywy PE i Rady** dotyczącej ram prawnych restrukturyzacji zapobiegawczej, drugiej szansy i środków zwiększających skuteczność postępowań restrukturyzacyjnych, upadłościowych i w zakresie umorzenia (COM/2016/0723)

Projekt dyrektywy zakłada bowiem, że dłużnicy w trakcie prowadzonych negocjacji dotyczących planu restrukturyzacyjnego będą mogli, co do zasady, **korzystać ze wstrzymania czynności egzekucyjnych. Wstrzymanie czynności egzekucyjnych będzie dotyczyć wszystkich rodzajów roszczeń, w tym wierzytelności zabezpieczonych i wierzytelności uprzywilejowanych.** Łączny okres wstrzymania czynności egzekucyjnych nie będzie mógł jednak przekroczyć dwunastu miesięcy (art. 6 projektu dyrektywy). Ponadto w trakcie wstrzymania czynności egzekucyjnych obowiązek złożenia przez dłużnika wniosku o ogłoszenie upadłości będzie zawieszony, jak również nie będzie można wszcząć wobec dłużnika postępowania upadłościowego (art. 7 projektu dyrektywy).

Wprowadzenie wskazanych zmian jest tylko kwestią czasu, a ich wejście w życie powinno przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności postępowania o zatwierdzenie układu.

Praktyka pokazuje jednak, że w dalszym ciągu przedsiębiorcy zwlekają z podjęciem decyzji o restrukturyzacji zobowiązań. Uszczuplenie majątku dłużnika jeszcze przed zatwierdzeniem układu nierzadko negatywnie wpływa na jego późniejsze wykonanie

Wstrzymanie czynności egzekucyjnych będzie dotyczyć wszystkich rodzajów roszczeń, w tym wierzytelności zabezpieczonych i wierzytelności uprzywilejowanych

Hybrydowy status nadzorcy układu

> B. Sierakowski

Truizmem jest stwierdzenie, że przewidywalność i transparentność powinny wpisywać się w każdy proces biznesowy, a zatem i w postępowanie restrukturyzacyjne. W procedurze samodzielnego zbierania głosów powyższe ma gwarantować osoba doradcy restrukturyzacyjnego. Podmiot ten (swobodnie wybrany przez dłużnika i objęty obowiązkowym ubezpieczeniem OC) pełnił funkcję nadzorcy układu. Określenie roli doradcy restrukturyzacyjnego można więc najogólniej sprowadzić do fachowej pomocy dłużnikowi w procesie restrukturyzacji, w tym przygotowaniu propozycji układowych oraz w przeprowadzeniu głosowania nad układem z poszanowaniem praw wierzycieli. Z jednej więc strony dłużnik nie jest „zaskakiwany” osobą, której pod nadzór oddaje sprawy najistotniejsze dla dalszego prowadzonego biznesu, a z drugiej – ten sam podmiot będący licencjonowanym doradcą restrukturyzacyjnym ma gwarantować transparentność procesu z punktu widzenia wierzycieli.

Nadzorca układu jest więc tworem dość hybrydowym. Wprawdzie działa na zlecenie dłużnika i w jego interesie (zawsze bowiem uchylenie skutków niewypłacalności leży w interesie dłużnika), jednak zakres obowiązków doradcy restrukturyzacyjnego określa nie tylko łącząca go z dłużnikiem relacja kontraktowa, ale i przepisy ustawy prawo restrukturyzacyjne. Te ostatnie zaś każą nadzorcy uwzględniać także interes ogółu wierzycieli, co przede wszystkim sprowadza się do przygotowania obiektywnego i rzetelnego sprawozdania, w tym opinii o możliwości wykonania układu, oraz reagowania na ewentualne nieprawidłowości w przebiegu procedury samodzielnego zbierania głosów. Równolegle jednak nadzorca pozostaje (zwłaszcza w okresie przed ustaleniem dnia układowego) doradcą dłużnika, a jego rola sprowadza się wówczas do, kluczowej dla powodzenia restrukturyzacji, kwestii wypracowania z dłużnikiem zgodnych z prawem, akceptowalnych przez większość wierzycieli i wykonalnych propozycji układowych. Dzięki temu, że zawarcie umowy o sprawowanie nadzoru nad przebiegiem postępowania o zatwierdzenie układu nie jest podawane do publicznej wiadomości, dłużnik i nadzorca mogą pracować nad planem restrukturyzacji w warunkach poufności, a wierzycielom zakomunikować już gotowe rozwiązania. Pozwala to uniknąć sytuacji – którą często spotykamy w przyspieszonych postępowaniach układowych – gdy wierzyciele są zaskakiwani nie do końca przemyślaną koncepcją dłużnika. Bardzo często taka „autorska” koncepcja dłużnika nie spotyka się z aprobatą wyznaczonego przez sąd nadzorcy sądowego i postępowanie przyspieszone zamiast służyć głosowaniu nad układem (zgodnie ze swoim celem) staje się najpierw platformą wypracowywania wizji restrukturyzacji, a w konsekwencji ulega niekorzystanemu dla wierzycieli wydłużeniu. Te negatywne skutki niezrozumienia na linii dłużnik – wierzyciele – nadzorca sądowy mogą zostać całkowicie wyeliminowane dzięki wdrożeniu postępowania o zatwierdzenie układu, w którego toku nadzorca układu przyjmują nie tyle rolę baczego obserwatora, co gospodarza procesu naprawy przedsiębiorstwa – będąc zarówno ambasadorem interesów dłużnika jak i wierzycieli.

Określenie roli doradcy restr. można więc najogólniej sprowadzić do fachowej pomocy dłużnikowi w procesie restrukturyzacji, w tym przygotowaniu propozycji układowych oraz w przeprowadzeniu głosowania nad układem z poszanowaniem praw wierzycieli

Negatywne skutki niezrozumienia na linii dłużnik – wierzyciele – nadzorca sądowy mogą zostać całkowicie wyeliminowane dzięki wdrożeniu postępowania o zatwierdzenie układu, w którego toku nadzorca układu przyjmują nie tyle rolę baczego obserwatora, co gospodarza procesu naprawy przedsiębiorstwa – będąc zarówno ambasadorem interesów dłużnika jak i wierzycieli

Jak więc widać, status nadzorcy układu jest złożony, a jego rola nierzadko będzie sprowadzać się do wypośrodkowania rozbieżnych interesów uczestników postępowania restrukturyzacyjnego. Specyfika nietypowej roli nadzorcy uwidacznia się jeszcze bardziej, gdy poddamy analizie status prawny relacji kontraktowej łączącej dłużnika i nadzorcę układu. Do nadzorcy układu stosujemy art. 24 p.r. Z przepisu tego zaś wynika, że nadzorcą nie może być osoba, która zarazem jest wierzycielem dłużnika (art. 24 ust. 2 pkt 1 p.r.). W innym zaś miejscu ustawy czytamy, że nadzorcą nie może być osoba, która świadczyła usługi na rzecz dłużnika, za wyjątkiem wykonywania na rzecz dłużnika czynności doradztwa restrukturyzacyjnego (art. 24 ust. 2 pkt 4 p.r.). Powstaje więc pytanie, czy nadzorca układu, w związku z zawarciem umowy doradztwa restrukturyzacyjnego, pozostaje wierzycielem dłużnika? Z cywilistycznego punktu widzenia nie ma wątpliwości, że tak jest. Niemniej, nie oznacza to, że doradca restrukturyzacyjny nie może być nadzorcą układu, gdyż w takim wypadku ustawa zawierałaby wewnętrzną sprzeczność (zakaz bycia wierzycielem – art. 24 ust. 2 pkt 1 p.r. versus nakaz zawarcia umowy, czyli bycia wierzycielem – art. 35 p.r.).

Specyfika nietypowej roli nadzorcy uwidacznia się jeszcze bardziej, gdy poddamy analizie status prawny relacji kontraktowej łączącej dłużnika i nadzorcę układu

Umowa o sprawowanie nadzoru nad przebiegiem postępowania ma charakter odpłaty (art. 35 ust. 2 p.r.). Nie ma żadnych ograniczeń co do wysokości i formy wynagrodzenia. Może ono mieć charakter stały lub premii; nic również nie stoi na przeszkodzie, by wynagrodzenie nadzorcy w całości było uzależnione od sukcesu rozumianego np. jako zatwierdzenie lub wykonanie układu. Pojawia się więc pytanie, czy tak ustalone w umowie wynagrodzenie czyni nadzorcę układu uczestnikiem postępowania, skoro niewątpliwie staje się on wierzycielem dłużnika z chwilą zawarcia umowy? A pamiętać należy, że uczestnikiem postępowania restrukturyzacyjnego jest „wierzyciel osobisty dłużnika, któremu przysługuje wierzytelność bezsporna” (art. 65 ust 1 pkt 2 p.r.).

W mojej ocenie przyjąć należy, że wynagrodzenie nadzorcy układu, mimo że wynika z umowy zawartej przed dniem układowym, nie powoduje, iż nadzorca staje się wierzycielem dłużnika w rozumieniu art. 65 p.r. Tym bardziej nie jest uprawniona teza jakoby wynagrodzenie nadzorcy mogło być objęte układem, mimo że z art. 150 ust. 1 pkt 1 p.r. wprost wynika, iż układem objęte są „wierzytelności osobiste powstałe przed dniem otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego <przed dniem układowym>”. Wynagrodzenie nadzorcy układu należy traktować jako zobowiązanie ściśle powiązane ze wszczęciem postępowania o zatwierdzenie układu, czyli jest kosztem postępowania restrukturyzacyjnego, o którym mowa w art. 207 p.r. Te ostatnie zaś dłużnik ma obowiązek regulować na bieżąco. O tym, że wierzytelność wynikająca z umowy zawartej pomiędzy dłużnikiem a nadzorcą układu nie jest objęta układem potwierdza dodatkowo konstrukcja układu, który przecież przyjmowany jest określoną większością wierzycieli. Gdyby zaś uznać wynagrodzenie nadzorcy za wierzytelność układową, mogłoby to prowadzić do nagannych praktyk, czyli ustalania wynagrodzenia w wysokości mogącej mieć wpływ na wynik głosowania nad układem.

W mojej ocenie przyjąć należy, że wynagrodzenie nadzorcy układu, mimo że wynika z umowy zawartej przed dniem układowym, nie powoduje, iż nadzorca staje się wierzycielem dłużnika w rozumieniu art. 65 p.r.

Postępowanie o zatwierdzenie układu – studium przypadku

> P. Chmieliński

Wprowadzenie

Postępowanie o zatwierdzenie układu jest rodzajem postępowania restrukturyzacyjnego skrojonym na miarę dłużnika, którego wierzytelności sporne nie przekraczają progu 15% sumy wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem, a jednocześnie liczba wierzycieli nie jest znaczna. Warunki te mają istotne znaczenie, albowiem w postępowaniu o zatwierdzenie układu wymaga się od dłużnika dużej samodzielnności, w szczególności w przygotowaniu propozycji układowych, zbieraniu głosów wierzycieli i sporządzeniu wniosku o zatwierdzenie układu. Nadzór na czynnościami dłużnika sprawuje nadzorca układu, który pozwala sprawnie przeprowadzić proces restrukturyzacji.

Doręczenie planu restrukturyzacyjnego wierzycielowi publicznoprawnemu

Do istotnych czynności nadzorca układu w analizowanym postępowaniu restrukturyzacyjnym należy sporządzenie planu restrukturyzacyjnego, który umożliwi sądowi restrukturyzacyjnemu pełniejszą ocenę okoliczności sprawy. Plan restrukturyzacyjny zamieszczony jest w sprawozdaniu nadzorca układu stanowiącym załącznik do wniosku o zatwierdzenie układu. Przepisy prawa restrukturyzacyjnego przewidują także szczególny przypadek, gdy plan restrukturyzacyjny doręczany jest dodatkowo do innego podmiotu niż sąd restrukturyzacyjny. Zgodnie z art. 214 p.r., jeżeli propozycje układowe przewidują, że dłużnikowi ma zostać udzielone wsparcie (pomoc publiczna), wierzycielowi, który ma udzielić wsparcia, doręcza się, wraz z kartą do głosowania, plan restrukturyzacyjny wraz z dokumentami wymaganymi przez przepisy ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej. Wynika to z tego, że jeżeli w postępowaniu restrukturyzacyjnym może dojść (choćby potencjalnie) do udzielenia przedsiębiorcy jakiegokolwiek wsparcia przez państwo lub przy użyciu zasobów państwowych, to należy w planie restrukturyzacyjnym zawrzeć ocenę czy wsparcie będzie stanowiło pomoc publiczną (tzw. test prywatnego wierzyciela lub test prywatnego inwestora). Udzielenie pomocy publicznej możliwe jest jedynie w wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach przewidzianych w prawie restrukturyzacyjnym.

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w postanowieniu z dnia 7 marca 2019 r., sygn. akt X GRz 2/19 uznał, że literalna wykładnia art. 214 p.r. nakazuje dokonywać doręczania, o którym mowa w przepisie bez względu na wynik testu prywatnego wierzyciela, czyli także wtedy gdy w danej sprawie nie można mówić o pomocy publicznej. Oznacza to, że art. 214 p.r. znajduje zastosowanie, gdy choćby jednym z wierzycieli jest tzw. podmiot publiczny.

Postępowanie o zatwierdzenie układu jest rodzajem postępowania restrukturyzacyjnego skrojonym na miarę dłużnika, którego wierzytelności sporne nie przekraczają progu 15% sumy wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem, a jednocześnie liczba wierzycieli nie jest znaczna

Jeżeli propozycje układowe przewidują, że dłużnikowi ma zostać udzielone wsparcie (pomoc publiczna), wierzycielowi, który ma udzielić wsparcia, doręcza się, wraz z kartą do głosowania, plan restrukturyzacyjny wraz z dokumentami wymaganymi przez przepisy ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej

W uzasadnieniu orzeczenia powołany został także argument celowościowy. W związku z otrzymaniem planu restrukturyzacji podmiot publiczny ma możliwość zgłoszenia zastrzeżeń (opinii) dotyczących udzielenia niedozwolonej pomocy publicznej. W efekcie końcowym także sąd restrukturyzacyjny ma możliwość ustalenia czy układ narusza prawo.

Jednakowa redukcja należności głównych i ubocznych

Postanowienie Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie z dnia 7 marca 2019 r. zwraca uwagę na jeszcze jeden istotny problem praktyczny, tym razem związany z formułowaniem treści propozycji układowych. Zagadnienie dotyczy jednego z częściej stosowanych sposobów restrukturyzacji zobowiązań dłużnika, tj. zmniejszenie wysokości (umorzenie).

Zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 162 ust. 1 p.r. warunki restrukturyzacji zobowiązań dłużnika powinny być jednakowe dla wszystkich wierzycieli, w tym jednakowe dla wierzycieli zaliczonych do tej samej grupy. Propozycje układowe w praktyce najczęściej zakładają umorzenie należności głównych w częściowym stosunku procentowym (mniej niż 100%), oraz umorzenie wszystkich odsetek i innych należności ubocznych zarówno za okres przed, jak i po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego w całości (100%).

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy powziął wątpliwości związane z treścią propozycji układowych, które różnicują stopień redukcji zobowiązań z tytułu odsetek i należności głównej. Jak zostało dostrzeżone, propozycje układowe sformułowane w taki sposób mogą powodować, że wierzyciele posiadający głównie lub wyłącznie wierzytelności z tytułu odsetek byłiby traktowani gorzej, niż wierzyciele, którzy nie posiadają lub jeszcze nie posiadają wierzytelności z tytułu odsetek.

Należy przez to rozumieć, że stopień redukcji należności głównej oraz odsetek i innych należności ubocznych powstałych przed otwarciem postępowania restrukturyzacyjnego powinien być jednakowy. Oznacza to, że jeżeli propozycje układowe zakładają umorzenie 60 % należności głównej, to wierzytelności z tytułu odsetek i innych należności ubocznych także powinny zostać umorzone w takim samym stosunku (60%). Nie wyklucza to równocześnie umorzenia 100% wierzytelności z tytułu odsetek i innych należności ubocznych powstałych po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego. W takim przypadku zachowana zostaje zasada jednakowych warunków restrukturyzacji.

Na zakończenie warto zwrócić uwagę, że analizowany przypadek jest przykładem na to, że postanowienie w przedmiocie zatwierdzenia układu może zostać wydane z zachowaniem instrukcyjnego terminu dwóch tygodni od dnia złożenia wniosku o zatwierdzenie układu.

W związku z otrzymaniem planu restrukturyzacji podmiot publiczny ma możliwość zgłoszenia zastrzeżeń (opinii) dotyczących udzielenia niedozwolonej pomocy publicznej. W efekcie końcowym także sąd restrukturyzacyjny ma możliwość ustalenia czy układ narusza prawo

Stopień redukcji należności głównej oraz odsetek i innych należności ubocznych powstałych przed otwarciem postępowania restrukturyzacyjnego powinien być jednakowy

Komornik sądowy jako wierzyciel objęty układem – studium przypadku

> P. Buza

Inwestor z branży developerskiej powołał spółkę w celu realizacji projektu centrum apartamentowo-rekreacyjnego. Wykonywane prace zostały wstrzymane na skutek ogłoszenia upadłości generalnego wykonawcy. Spółka wystąpiła do banku z wnioskiem o wypłatę kolejnej transzy kredytu na spłatę zobowiązań, która nie została uruchomiona z uwagi na brak prawidłowych rozliczeń z podwykonawcami. Spółka znalazła się w bardzo trudnej sytuacji. Nie posiadała własnych środków finansowych ani możliwości pozyskania finansowania zewnętrznego aby kontynuować budowę. Realizacja kontraktu została zatrzymana na poziomie 60% zaawansowania prac. Wskutek zaprzestania prac budowlanych nieruchomości z każdym dniem ulegała degradacji i stopniowej utracie wartości. Skutkiem było wypowiedzenie umowy kredytowej przez bank, a następnie wszczęcie egzekucji z nieruchomości na której realizowano inwestycję.

W takich okolicznościach Spółka podjęła decyzję o przystąpieniu do restrukturyzacji zadłużenia. Z uwagi na niewielką liczbę wierzycieli oraz relatywnie dobre stosunki z kontrahentami, możliwe było zainicjowanie procedury samodzielnego zbierania głosów przez dłużnika, co jest możliwe w ramach procedury postępowania o zatwierdzenie układu. Jednym z kryteriów wyboru modelu restrukturyzacji była również możliwość sprawnego przebiegu postępowania.

Spółka posiadała 10 wierzycieli, którzy zostali podzieleni na trzy grupy układowe:

- **I grupa układowa** – w której znalazł się jeden wierzyciel będący spółką powiązaną. Wierzycielowi zaproponowano konwersję 100% wierzytelności na udziały
- **II grupa układowa** – w której znaleźli się wierzyciele dysponujący wierzytelnościami zabezpieczonymi hipotecznie
- **III grupa układowa** - pozostali wierzyciele, którym zaproponowano spłatę 10% wierzytelności głównej i umorzenie pozostałej części zobowiązań.

Po otrzymaniu karty do głosowania, jeden z wierzycieli układowych – Komornik Sądowy, w trybie art. 216 ust. 2 p.r. zgłosił zastrzeżenie rażącego naruszenia interesu wierzyciela poprzez zaproponowanie przez dłużnika w propozycjach układowych zaspokojenia należnych komornikowi kosztów egzekucyjnych w wysokości zaledwie 10%. Wierzyciel wniósł również o wydanie przez Sąd na podstawie 165 ust. 2 p.r. postanowienie o odmowie zatwierdzenia układu. Pozostali wierzyciele zagłosowali za przyjęciem układu.

Inwestor z branży developerskiej powołał spółkę w celu realizacji projektu centrum apartamentowo-rekreacyjnego. Wykonywane prace zostały wstrzymane na skutek ogłoszenia upadłości generalnego wykonawcy

Z uwagi na niewielką liczbę wierzycieli oraz relatywnie dobre stosunki z kontrahentami, możliwe było zainicjowanie procedury samodzielnego zbierania głosów przez dłużnika, co jest możliwe w ramach procedury postępowania o zatwierdzenie układu

W zastrzeżeniach wierzyciel wskazał, iż zgłosił przeciwko układowi, jako rażąco naruszającemu interesy organu egzekucyjnego. Koszty egzekucyjne stanowią daninę publicznoprawną określoną w ustawie o komornikach sądowych i egzekucji. Oznacza to, iż w razie wystąpienia przewidzianych przepisami praw sytuacji, organ egzekucyjny jest zobowiązany do naliczenia wskazanych w ustawie kosztów egzekucyjnych. Natomiast o ewentualnej zmianie ich wysokości może orzec wyłącznie Sąd. Komornik nie jest bowiem uprawniony do naliczenia kosztów egzekucyjnych w mniejszej wysokości niż przewiduje to ustawa bądź odstąpienia od ich ściągnięcia. Żaden przepis prawa nie przyznaje Komornikowi uprawnienia do rozporządzania kosztami egzekucyjnymi, gdyż nie stanowi ona jego prywatnej wierzytelności, lecz związana jest z piastowanym stanowiskiem.

Elementem wyróżniającym koszty egzekucyjne w stosunku do pozostałych należności jest ich uprzywilejowana pozycja. Zgodnie z art. 1025 k.p.c. należności organu egzekucyjnego są zaspokajane w pierwszej kolejności przed m.in. należnościami wierzycieli hipotecznych. Intencją ustawodawcy było wyróżnienie kosztów egzekucyjnych jako należności o szczególnym znaczeniu w obrocie prawnym. Oznacza to, że przedstawione propozycje układowe w rażącym stopniu naruszają interes uprzywilejowanego wierzyciela jakim jest organ egzekucyjny. Komornik zwrócił uwagę iż prowadzi przeciwko dłużnikowi postępowanie egzekucyjne w celu wyegzekwowania należnych kosztów egzekucyjnych, które zostało skierowane do nieruchomości Spółki. W przypadku skutecznej egzekucji z nieruchomości, organ egzekucyjny w myśl art. 1025 kpc będzie zaspokojony w pierwszej kolejności przed innymi wierzycielami, co z pewnością pozwoli pokryć w całości bądź w większej części dochodzoną wierzytelność.

Sąd zatwierdził układ przyjęty przez wierzycieli pomimo zgłoszonych zastrzeżeń. W uzasadnieniu Sąd odniósł się do potencjalnego zaspokojenia wierzycieli układowych (w tym wierzycieli publicznoprawnych) objętych redukcją w ramach możliwej upadłości spółki. Przewidywany stopień zaspokojenia wierzytelności w postępowaniu upadłościowym, które byliby prowadzone wobec dłużnika wyniósłby zero i byłby zdecydowanie mniejszy niż według przyjętego układu. Głównym składnikiem majątku spółki jest bowiem nieruchomość obciążona hipoteką, której wysokość znacznie przekracza wartość nieruchomości. Oznacza to, że ich zaspokojenie w postępowaniu upadłościowym nie byłoby porównywalne z możliwym do uzyskania w ramach zatwierzonego układu, którego finansowanie zapewnione jest z zysku z prowadzonej działalności gospodarczej.

Rozpoznając kolejną przesłankę odmowy zatwierdzenia układu (art. 165 ust. 2 p.r.), Sąd wskazał iż nie jest ona spełniona, albowiem zastrzeżenia jednego z wierzycieli nie ma wpływu na zatwierdzenie układu (wierzytelność nie jest zabezpieczona rzeczowo, nie jest też umieszczona w odrębnej kategorii interesów). Zaproponowana przez dłużnika redukcja nie jest rażąco krzywdząca dla tego wierzyciela, z uwagi na strukturę majątku dłużnika i jego zdolności płatnicze. W sprawie nie została przekroczona proporcja 15% pomiędzy sumą wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem a sumą wierzytelności spornych uprawniających do głosowania nad układem. Nie było zatem podstaw do odmowy zatwierdzenia układu w oparciu o przepis art.165 ust. 3 p.r.

Komornik nie jest bowiem uprawniony do naliczenia kosztów egzekucyjnych w mniejszej wysokości niż przewiduje to ustawa bądź odstąpienia od ich ściągnięcia

Sąd zatwierdził układ przyjęty przez wierzycieli pomimo zgłoszonych zastrzeżeń. Przewidywany stopień zaspokojenia wierzytelności w postępowaniu upadłościowym, które byliby prowadzone wobec dłużnika wyniósłby zero i byłby zdecydowanie mniejszy niż według przyjętego układu

ZIMMERMAN FILIPIAK
RESTRUKTURYZACJA

Zimmerman Filipiak Restrukturyzacja S.A. powstała w odpowiedzi na potrzeby firm w kryzysie, wierzycieli oraz sądów restrukturyzacyjnych. Jesteśmy doradcami restrukturyzacyjnymi. Działamy w sądzie oraz poza nim. Pomagamy odbudować zaufanie pomiędzy partnerami biznesowymi. Tworzymy wiarygodne programy restrukturyzacyjne i dajemy rękojmię należytego wykonania. Godzimy i zabezpieczamy interesy wszystkich stron. Nasi eksperci działają pod nadzorem sądów restrukturyzacyjnych. Z sukcesem pomogliśmy wielu firmom w kryzysie.

Adres: ul. Wspólna 70 piętro IX, 00-687 Warszawa

SPOTDATA

SpotData jest platformą wizualizacji i analizy danych ekonomicznych, działającą na styku mediów i analiz, będącą częścią Bonnier Business Polska - wydawcy Pulsu Biznesu. Analitycy SpotData zajmują się dostarczaniem firmom dedykowanych danych branżowych i ogólnogospodarczych, a także przygotowaniem raportów specjalnych. Dostarczamy danych predefiniowanych jak też opracowań przygotowanych na specjalne zamówienie klientów.

Adres: ul. Kijowska 1, 03-738 Warszawa

AUTORZY

Piotr
Zimmerman

Patryk
Filipiak

Bartosz
Sierakowski

oraz

Paweł Chmieleński, Paweł Buza, Marta Łużyńska

WSPÓŁAUTORZY RAPORTU

Ignacy Morawski
Dyrektor SpotData

Kamil Pastor
Analityk SpotData

